National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L

PSB / DSP
Received / Reçu
AVR 28 1987

B.103/C/7/2

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 30 (3322) XXXVI aastakäik | Neljapäeval, 16. aprillil 1987 — Thursday, April 16, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

Gary Hart kindel USA presidendikandidaat

50-aastane Gary Hart, kes ka eelmistel presidendivalimistel demokraatliku partei kandidaadiks tüüris, kuid siis lõppkonventsioonil läbi kukkus, teatas et ta kavatseb uuesti proovida ja seekord ei tee ta enam neid vigu, mis talle 1984 ta kandidaadi-koha maksid. Oma kandidatuurist on juba teatanud kongressiliige Richard Gephart Missourist, endine Arizona kuberner Bruce Babbitt, Illinois' senaator Paul Simon ja Tennessee senaator Albert Gore.

Oodatakse et ka mustanahaline kirikuõpetaja Jesse Jackson, Delaware rahvaesindaja Joseph Biden ja Massachusetts'i kuberner Michael Dukakis oma kandidatuuri üles seavad.

Eesti Ühistegevuse 75. aastapäeva tähistamiselt. Kõnelemas ühistegelane Timusk. Foto: T. Säägi

Ühistegevus eesti rahva teenistuses

Toronto Eesti Ühispanga Eesti Ühistegevuse õhtul austati veterane

Toronto Eesti Ühispanga poolt möödunud kolmapäeval Toronto Eesti Majas korraldatud Eesti Ühistegevuse Õhtul heitsid referendid ülevaatliku pilgu eesti ühistegevuse minevikule, kuid selle kõrval puudutati põgusalt ka eesti ühistegevuse praegust palet, mille esindajaks Kanadas on Toronto Eesti Ühispank. Minevikku ja olevikku vaatavale ühistegevuse õhtule andis väärtusliku lisa adv. Tõnis Laar, kes kõneles N. Liidu huvist meie päranduste vastu. Õhtu raamides toimus ka kohale ilmunud Eestis tegutsenud ühistegelaste austamine. Veteranid, arvult kümme, kogunesid publiku ette, kus neid tervitas Toronto Eesti Ühispanga juhatuse esimees K. Randlaid, kes kinnitas ühtlasi kõigile valged nelgiõied rinda.

Ühistegevuse Õhtule Toronto Eesti Maja keskmisesse saali oli kogunenud saja inimese ümber. Teadustajana tegutsenud Toronto Eesti Ühispanga mänedzheri P. Kiilaspea lühikese tervituse järele astus avasõnaks kõnetooli Eesti Ühispanga juhatuse esimees K. Randlaid, kes eriti alla kriipsutas seda suurt osa, mida mängis ühistegevus meie rahva majandusliku elu tõusule ja arengule aluse panemisel. Kõneleja avaldas head meelt, et ühistegevuse õhtule on kogunenud endiseid juhtivaid ühistegelasi ning meenutas ühtlasi ka Eesti Ühispanga esimest juhatuse esimeest A. Ekbaumi, kellel olid suured teened eesti ühistegevuses ja kes oli üks Toronto eesti rahaasutusele aluse panejatest.

Pikema ülevaate ühistegevusest Eestis ja Eesti Tarvitajate ühisuste Keskühisusest esitas E. Timusk, kes oli ETK majanduse- ja transpordiosakonna juhataja. Kõneleja alustas ühistegevuse põhimõtetest, mille aluseks on vabatahtlikult liitunud inimeste koostöö. Ta andis kokkuvõtliku ülevaate ühistegevuse tekkimisest Euroopas ja selle saabumisest Eestisse, kus selle eestvõitlejateks olid K. R. Jakobson, A. Eisenschmidt ja J. Tõnisson. Eestis rajati esimene ühistegeline kauplus Antslas 1902. aastal ning vabariigi aluseks oli neid juba tekkinud suurel arvul. Vabariigi lõpul, 1939. aastal, toimus 25% eesti kaubandusest ühistegevuse kaudu.

(Järg lk. 12)

AK korraldusel toimub

„Mai-vastuvõtt metsas"

reedel, 24. apr. kell 20.00 Tartu College'is

Tants • Baar • Video

Sissepääs $5.00, õpilastel $3.00

TORONTO EESTI SEGAKOORI

35-nda aastapäeva-kontsert

pühap., 26. aprillil 1987, kell 4 p.l. Castle Frank High School'i aulas
(Castle Frank allmaaraudtee peatuse juures.)

Juhatab ASTA BALLSTADT — Solist EVI LIIVAK — viiul
RICHARD ANSCHUETZ — klaverisaade
Kaastegevad MONICA ZERBE, EVI VALGE, CHARLES KIPPER

Pääsmed $10.— kooriliikmeilt ja kohapeal.

Reedel, 1. mail 1987 kell 8 Tartu Kolledžis

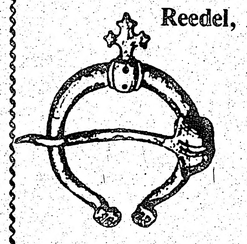

Rahvalaulud ja roostevaba Runnel

Rahvalaulu-ansambel „Jaaniku" laulab vanu regilaule.
Rahvalähedase Hando Runneli luuled esitavad Ingvar Liitoja, Tõnu Naelapea ja Alan Teder.

Sissepääs: $5
Õpilastele ja pensionäridele $3 — Korraldab VÄRSS

T.E.R.R. KUNGLA

Mai Ball

laup., 9. mail kell 7.00 p.l.
Constellation Hotellis
tantsuks Kenny Simon Hour Glass Dance Band
EESKAVA • BAAR • LOTERII
Pääse $45.00 (noortele kuni 23 a. $35.00)
Laudade ettetellimine tel. 493-1459
Kogunemine kell 6.30 • Õhtusöök kell 7.00

TALLINNA FESTIVAL 18.,19.,20.,21. juunil 1987

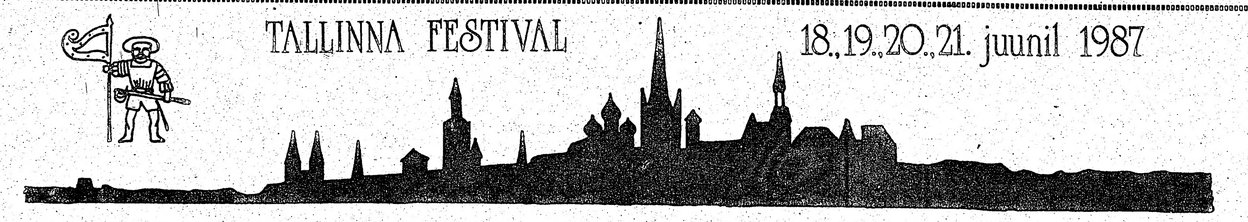

USA väliminister Moskvas

Hoolimata arusaamatustest ja tülidest USA ja N. Liidu suursaatkonnahoonete ja spionaazhi üle, sõitis Ühendriikide välisminister George Shultz Moskvasse, et seal läbirääkimisi pidada võimaliku järgmise tippkonverentsi kohta Reagani ja Gorbatshovi vahel. Shultzil on ette nähtud kokkusaamine sealse välisministri Shevardnadze ja teiste kõrgemate võimumeestega.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

Telefonid: toimetus **733-4550**, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) **733-4551** avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

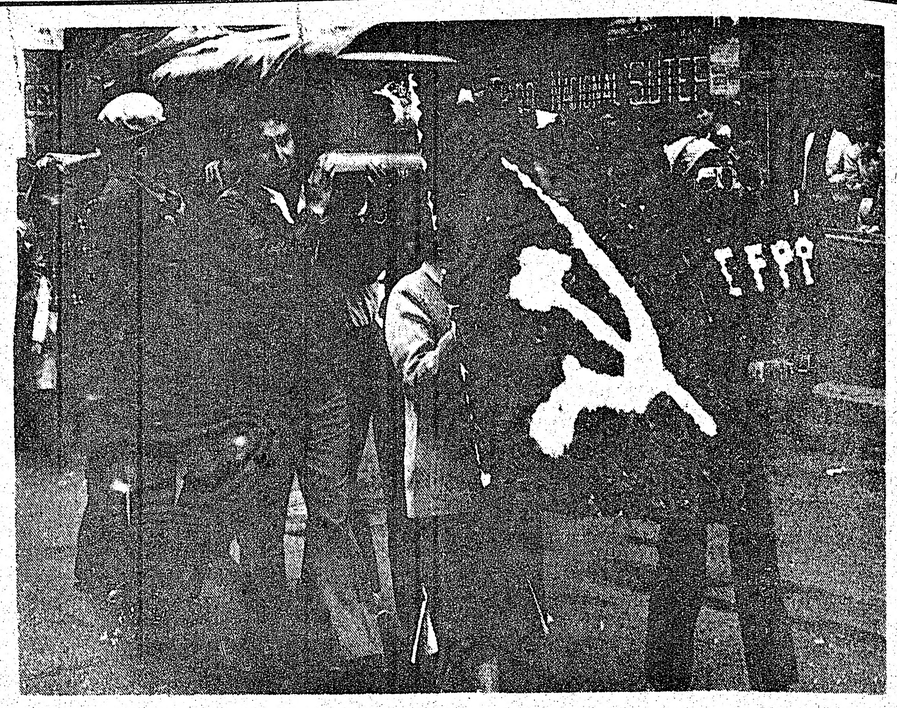

Sendero Luminoso terroristi matused Limas. Lillepärg sirbi ja vasaraga ning Peruu Kommunistide Parteide Föderatsiooni nimetähed.

Kohtumine Ottawas

Ottawa skandaalidest vaevatud ja piinatud õhkkonda tõi äsja vaheldust ja leevendust Ühendriikide president Reagani külaskäik. Ehkki sel korral „show" peale sellist suurt rõhku ei asetatud nagu presidendi külaskäigu ajal 1984. aastal, pani presidendi kõne Kanada parlamendiliikmetele siiski sumbunud õhu Ottawas liikuma ja tõi kaasa uusi tuuli, mis peaksid mõjutama ka parlamendiliikmete paadunud ja pisiasjadesse kiindunud mõtlemisviisi.

Ainult kanada sotsialistid jäid truuks oma senisele löögimehe hoiakule ja atakeerisid oma kontrollimatute, ebataktiliste ja agressiivsete vahelehüüetaga president Reagani kõnet, jättes sellega mulje, et nad kuuluvad rahvaesindajatena „bushliigasse". Kuid neist tuleb ka aru saada — nende vererõhk hakkab automaatselt tõusma ja silmade eest muutub mustaks kui keegi julgeb Nikaraagua marksistlikku rezhiimi puudutada.

Reagani külaskäigu ajal arutas ta peaminister Mulroneyga peamiselt kolme probleemi, mis kummitavad praegu tõusude ja mõõnadega Kanada ja Ühendriikide vahekordades. Nendeks probleemiseks on võitlus happeliste sademete vastu, Ühendriikide ja Kanada vahelise kaubanduse kokkuleppe sõlmimine ja Kanada suveräänsuse tunnistamine Arktikas. Kõik need küsimused kerkivad ühel või teisel kujul Kanada parlamendis ja avalikkuses üles ning Kanada valitsuselt ja peaminister Mulroneylt nõutakse kindlat kätt ja riigimehelikult tarka meelt nende lahendamiseks ja kokkulepete sõlmimiseks oma lõunanaabriga.

Tundub tõenäolisena, et president Reagan tegi oma sõbrale peaminister Mulroneyle suure teene kui ta praegusel momendil, mil Mulroney populaarsus Kanadas on langenud erakordselt ja halbaennustavalt madalale tasemele, tuli Kanadasse külaskäigule ja oli valmis neid kahe riigi vahelisi probleeme arutama ja neid ka Kanada parlamendis esitatud kõnes puudutama. Arvatavasti oli isegi peaminister Mulroney juba ette teadlik, et Ottawa kohtamine ei anna kõigi nende küsimuste lõplikuks lahendamiseks tulemusi ning kujuneb nii mõneski mõttes rohkem kosmeetiliseks kui praktiliste resultaatide andjaks.

Vabakaubanduse küsimuses oli presidendil lihtne avaldada selle algatuse läbiviimiseks deklaratiivselt pooldavat seisukohta, kuna mõlemas riigis näib vabakaubandusele uste avamisele olevat suur pooldajaskond. Reagan tõstis esile selle kokkuleppe hüvesid mõlemale poolele ning kriipsutas alla vaba ettevõtluse tähtsust nii Ühendriikidele kui ka Kanadale.

Olukord oli tunduvalt problemaatilisem happeliste sademete ja Arktika suveräänsuse küsimuses. Eriti viimane probleem näib mõlemale poolele palju peavalu valmistavat, kuna see ei ole ainuüksi kahe naabri vaheline asi, vaid teatud määral ka rahvusvaheline küsimus. Mis puutub happeliste sademete likvideerimisesse Ühendriikide ja Kanada tööstuste suitsu puhastamisega, siis on Kanada taotlenud juba aastaid Ühendriikidega lähemat koostööd selle pahe vastu võitlemiseks. Kuid Ühendriigid on seni suhtunud Kanada nõudmistesse võrdlemisi külmalt ja tagasihoidlikult ning vastavad kokkulepped on jäänud tulemata.

Põhjused lõunanaabri jaheduseks on kahesugused: esiteks — Kanada omalt poolt ei ole teinud kõike võimalikke pingutusi oma tööstuste jääkide puhastamiseks ning teiseks — tööstuspiirkondi esindavad Kongressi liikmed on rikutud õhu vastu võitlemisel tagasihoidlikud tööstuste ja sõekaevanduste survel, kuna õhu puhastamine ja vete saastamise vastu võitlemine maksab miljardeid dollareid.

President Reagan on katsunud selle probleemi lahendamiseks teha siiski rohkem kui tema eelkäijad, nõudes happeliste sademete uurimiseks Kongressilt 5 miljardi dollari suurust summat viie aasta jooksul. Oma kõnes ei andnud ta sajaprotsendilist lubadust vastava kokkuleppe sõlmimiseks Kanadaga, märkides, et ta võtab kaalumise alla peaminister Mulroney ettepaneku kokkuleppe saavutamiseks. Kanada rahvale ja valitsusele on see teataval määral pettumuseks, kuna presidendilt oodati kaugemale minevaid ja siduvamaid lubadusi.

Kanada suveräänsuse küsimus Arktika piirkonnas oli Reagani ja Mulroney vehel pikemaks kõneaineks. Kanada on eriti häiritud, et ameeriklased saatsid ilma luba küsimata 1984. aastal oma rannakaitse jäälõhkuja „Polar Sea" läbi Loodeväila Atlandi ookeanist Vaiksesse ookeani. Kanada peab neid alaliseks laevasõiduks kõlbmatuid vesi ja jääväljasid oma veteks ning nõuab Ühendriikidelt nendel aladel Kanada suveräänsuse tunnistamist. President Reagan lubas Kanada nõudmisi arvesse võtta ja katsuda leida siin lahedust, mis respekteeriks suveräänsust kuid võtaks arvesse ka „julgeolekut ja teisi huvisid".

Põhja-Ameerika kontinendi julgeoleku küsimus ongi tõenäoliselt peamiseks põhjuseks, miks Ühendriikid Arktika jääväljade vastu huvi tunnevad. Küsimus on väga delikaatne ja mitme otsaga. Ühendriikide ülemjuhatus on teadlik, et N. Liidu allveelaevad sooritavad oma luureretki Arktika vetes ja unarusse jäetud Kanada merejõududel pole võimalik neid avastada ega pidurdada. Kui Washington tunnistaks need veed Kanadale kuuluvaks, siis ei tohiks ta sinna saata oma allveelaevu, kuid rahvusvahelistes vetes liikumiseks ei saa keegi talle takistusi teha.

Loomulikult võiksid ka venelased neid vesi siis vabalt kasutada, kuid siis on nad pidevalt ameeriklaste silma all. Õigeks lahenduseks oleks siin ameeriklastega mingisuguse kompromiss-kokkuleppe saavutamine. Kanadalastel tuleks siin võibolla mõningal määral oma eneseuhkusest loobuda, kuna Põhja-Ameerika kontinendi kaitsmine sõjalise kallaletungi vastu on ka kanadalaste huvides.

Kokkuvõttes võib ütelda, et Ottawas ei olnud küll kahe suure kohtamine kuid sellel on kahtlemata positiivsed tagajärjed kahe naaberriigi vahelisele koostööle ja üksteise mõistmisele.

K. A.

Jälgige eesti organisatsioonide tegevust VABA EESTLASES!

„Sendero Luminoso"

Peruu anarhistlikud partisanid

Lõuna-Ameerika väikeriigis Peruus, mis kunagi eestlastele tuttavaks sai selle läbi, et nad Eestist kaks sõjalaeva ostsid, tegutseb omapärane partisanidegrupp. Nad nimetavad end ametlikult „Partido Comunista Peruano Sendero Luminoso (Hiilgava Teeraja nimeline Peruu kommunistlik partei) ja põlgavad nii Pekingi, Moskva, Havanna kui ka Washingtoni praegusi valitsusi . . .

Endine USA valitsuse teenistuja ja Lõuna-Ameerika spetsialist Charlie Harris nimetab neid viimasteks maoistideks, kes kõige rohkem sarnanevad Punaste Hmeeride grupeeringule Kambodzhas. Mäletatavasti said Punased Hmeerid kuulsaks — või õigemini kurikuulsaks — oma võimuloleku ajal miljonite oma kaasmaalaste mõrvamisega. Praegu eksisteerivad nad, Vietnami okupatsioonist hoolimata, Puna-Hiina toetusel edasi, peites end Tai piiril asuvates dzhunglites ja mägedes ning pidades partisanisõda okupatsioonivõimude vastu.

Tagasi „Hiilgava Teeraja" kommunistlike partisanide juurde. Selle liikumise asutajaks on Ayacucho ülikooli endine filosoofiaprof. Abimael Guzman, kelle marksistlikud tudengid umbes 20 aastat tagasi ülikooli üle võtsid ja ka ümberasuvaid „peone" või talupoegi „kommunistlikku usku" pöörasid.

Kuid „Hiilgava Raja"kommunistid — mõned nimetavad neid hoopis anarhistideks — ei pea ühendust ühegi välismaise parteiga, ega saa nad ka kuskilt abi.

Nad muretsevad omale relvi kas valitsusvägede või politsei käest, neid lihtsalt ära võttes, või siis naaberriigi Colombia uimastitekaubitsejatega äri tehes — näiteks lubavad nad oma-kontrollitud territooriumil kokaiinivabrikuid tegutseda ja saavad selle eest lennukitäied moodsaid automaatrelvi.

Üldiselt on nad siiski relvastatud enam-vähem juhuslike tuliriistadega — vanade haavlipüsside, ühelasuliste kuulipüsside ja mõnikord ainult võsanugade ehk „machete'tega". Kuid kuna Peruu on mägimaa, kus palju kaevandusi, on neil laialdaselt dünamiiti, millest nad võrdlemisi primitiivseid kuid siiski efektiivseid pomme valmistavad.

Mille eest nad õieti võitlevad, ei paista nad isegi teadvat. Kuid kommunistideks peavad nad end, sest iga kord kui nad mõne politseiposti või asula üle võtavad, jätavad nad lahkudes maha sirbi ja vasaraga ilustatud punalipu. Ka matuste juures, mis tihti võrdlemisi avalikult toimuvad, kannavad nad sirbi ja vasara embleeme (vaata lisatud pilt). Et nad praegust Puna-Hiina valitsust ei salli, seda näitab detsembris 1980 Lima südalinnas laternaposti külge poodud koer, kel oli rinnal plakat tookordse Hiina Maovastase kommunistliku liidri nimega.

Peruu sõjavägi hoiab enamasti „senderista'dest" eemale, sest nende vastu on peaaegu võimatu lahingut võita ja kõik kindralid teavad, et ebaeduka sõjalise aktsiooni tõttu võivad nad varakult erru minna.

Seepärast võitlevad „Sendero

(Järg lk. 3)

Kommentaarid

Ühendriikide viimane spionaazhilugu näitab, et ameeriklased ei ole vene salakuulajatega hädas mitte ainult oma kodupinnal vaid ka Venemaal. KGB on oma salaluurevõrgu nii peenelt läbi mõelnud ja välja arendanud, et isegi Ühendriikide saatkonnahoone Moskvas, mis peaks olema ameeriklaste raudeesriidetaguseks kindluseks, on spioonidele tulutoovaks tallermaaks.

Ning nagu nüüd selgub, toimub spioneerimine nii aktiivsete kui passiivsete vahenditega, elavate inimestega ja elektrooniliste aparaatidega. Kui Ühendriikide võimud kolm Ühendriikide Moskva saatkonnahoone ja Leningradi konsulaadihoone valvuriteks ja kaitsjateks saadetud merejalgväe sõdurit vene spioonidele kaasaaitamise pärast arreteerisid, siis selgus, et nad olid langenud kohalike vene naiste võrgutamisoperatsioonide ohvriteks. Kuid paralleelselt sellega on avastatud, et KGB on lasknud monteerida ühendriikide Moskva saatkonnahoone korstnasse ja saatkonnas kasutamisel olevatesse kirjutusmasinatesse väikesed mikrofonid.

On vana tuntud tõsiasi, et ükski spionaazhilugu ei ole täiuslik ilma femme fatale'ta ning Moskva saatkonnas oli 25-aastase ameerika allohvitseri Clayton Lonetree võrgutajaks venelanna Violetta Seina, kes töötas esialgu saatkonna eluhoones vastuvõtuametnikuna ning hiljem tõlgina. Ehkki ameerika sõduritele on keelatud suhelda vene naistega, ilmus Violetta sageli saatkonna koosviibimistele, kus ta tutvus allohvitser Lonetreega. Violetta tutvustas allohvitseri peagi oma „onu Sashale", kes oli tegelikult KGB agent. Teise ameerika sõduri, 21-aastase kapral Arnold Bracy, spionaazhivõrku tõmbajaks oli saatkonnahoones töötav vene naiskokk.

Saatkonnahoones rakendatud valvesüsteemi kohaselt on sensitiivsetes kohtades alati valvel kaks sõdurit. Lonetree ja Bracy töötasid ühes vahetuses ja nähtavasti rääkisid üksteisele oma suhetest vene naistega. Peagi olid naised noored sõdurid nii kaugele oma võrku tõmmanud, et nad avasid uksed saatkonna kommunikatsiooni ja teistesse salajastesse ruumidesse, kus venelased võisid vabalt olulisi dokumente fotografeerida.

Ühendriikide saatkonnahoones avastatud spionaazhilugu näitab, et ameeriklased ei ole senistest vene salaluureafääridest siiski vajalikul määral õppinud ja vajalikke ettevaatusabinõusid rakendanud. Seoses viimaste sündmustega kostab Washingtonis tugevaid hoiatavaid hääli. Eriti tuntakse muret 1989. aastal Moskvas avatava Ühendriikide saatkonnahoone pärast, mille ehitamisel kasutati ka vene töölisi ja insenere. Nüüd kardetakse, et venelased monteerisid hoonesse salajasi mikrofone, mille kaudu KGB hangib endale sensitiivset informatsiooni saatkonna tegevuse kohta.

Ühendriikide uus saatkonnahoone Moskvas läheb maksma aukartustäratava summa — 190 miljonit dollarit — ning hõlmab peahoone kõrval ka terve rea

Kommentaarid

Ühendriikide viimane spionaazhilugu näitab, et ameeriklased ei ole vene salakuulajatega hädas mitte ainult oma kodupinnal vaid ka Venemaal. KGB on oma salaluurevõrgu nii peenelt läbi mõelnud ja välja arendanud, et isegi Ühendriikide saatkonnahoone Moskvas, mis peaks olema ameeriklaste raudeesriidetaguseks kindluseks, on spioonidele tulutoovaks tallermaaks.

Ning nagu nüüd selgub, toimub spioneerimine nii aktiivsete kui passiivsete vahenditega, elavate inimestega ja elektrooniliste aparaatidega. Kui Ühendriikide võimud kolm Ühendriikide Moskva saatkonnahoone ja Leningradi konsulaadihoone valvuriteks ja kaitsjateks saadetud merejalgväe sõdurit vene spioonidele kaasaaitamise pärast arreteerisid, siis selgus, et nad olid langenud kohalike vene naiste võrgutamisoperatsioonide ohvriteks. Kuid paralleelselt sellega on avastatud, et KGB on lasknud monteerida ühendriikide Moskva saatkonnahoone korstnasse ja saatkonnas kasutamisel olevatesse kirjutusmasinatesse väikesed mikrofonid.

On vana tuntud tõsiasi, et ükski spionaazhilugu ei ole täiuslik ilma femme fatale'ta ning Moskva saatkonnas oli 25-aastase ameerika allohvitseri Clayton Lonetree võrgutajaks venelanna Violetta Seina, kes töötas esialgu saatkonna eluhoones vastuvõtuametnikuna ning hiljem tõlgina. Ehkki ameerika sõduritele on keelatud suhelda vene naistega, ilmus Violetta sageli saatkonna koosviibimistele, kus ta tutvus allohvitser Lonetreega. Violetta tutvustas allohvitseri peagi oma „onu Sashale", kes oli tegelikult KGB agent. Teise ameerika sõduri, 21-aastase kapral Arnold Bracy, spionaazhivõrku tõmbajaks oli saatkonnahoones töötav vene naiskokk.

Saatkonnahoones rakendatud valvesüsteemi kohaselt on sensitiivsetes kohtades alati valvel kaks sõdurit. Lonetree ja Bracy töötasid ühes vahetuses ja nähtavasti rääkisid üksteisele oma suhetest vene naistega. Peagi olid naised noored sõdurid nii kaugele oma võrku tõmmanud, et nad avasid uksed saatkonna kommunikatsiooni ja teistesse salajastesse ruumidesse, kus venelased võisid vabalt olulisi dokumente fotografeerida.

Ühendriikide saatkonnahoones avastatud spionaazhilugu näitab, et ameeriklased ei ole senistest vene salaluureafääridest siiski vajalikul määral õppinud ja vajalikke ettevaatusabinõusid rakendanud. Seoses viimaste sündmustega kostab Washingtonis tugevaid hoiatavaid hääli. Eriti tuntakse muret 1989. aastal Moskvas avatava Ühendriikide saatkonnahoone pärast, mille ehitamisel kasutati ka vene töölisi ja insenere. Nüüd kardetakse, et venelased monteerisid hoonesse salajasi mikrofone, mille kaudu KGB hangib endale sensitiivset informatsiooni saatkonna tegevuse kohta.

Ühendriikide uus saatkonnahoone Moskvas läheb maksma aukartustäratava summa — 190 miljonit dollarit — ning hõlmab peahoone kõrval ka terve rea saatkonnaametnike majutamiseks ettenähtud üksikelamuid. Mõned Kongressi liikmed nõuavad kogu hoone maha kiskumist ja uuesti ehitamist. Nõue on seda enam põhjendatud, et venelased on erakordselt peened meistrid luuremikrofonide konstrueerimisel ja nende paigutamiseks salajaste kohtade leidmisel.

Kuid ameeriklasi ei häiri mitte ainult nende uus saatkonnahoone Moskvas, vaid ka venelaste uus saatkonnahoone Washingtonis. See monstrum ehitati vene inseneride tiheda ja tugeva järelvalve all, kes kontrollisid läbi kõik ehitusmaterjalid enne kui need paigale pandi. Ühendriikide võimud olid nii naiivsed ja vastutulelikud, et nad lubasid venelastele hoone ehitada kõrgele künkale, mis on suureks soodustuseks vene elektroonilistele luureaparaatidele. Ühendriikide välisministeeriumi endine osakonnajuhataja Lawrence Eagleburger mainis praegust olukorda kommenteerides, et kõik Ühendriikide administratsioonid president Nixoni ajastust alates on teinud uue saatkonnahoone püstitamiseks Moskvasse vigu kuigi ta toonitas, et ameerika tööliste kasutamine uue hoone püstitamisel oli seotud suurte raskustega. Eagleburgeri arvates tuleks venelastele keelata nende uue hoone kasutamine Washingtonis nii kaua kui Ühendriikide saatkonnahoone probleemid Moskvas pole lahendatud.

Sellele teele on nüüd asunud ka president Reagan, kes deklareeris Washingtonis, et N. Liidule ei anta luba oma uue saatkonnahoone Moskvas kasutamiseks Washingtonis enne kui Ühendriikide saatkonnahoone julgeolek Moskvas on kindlustatud. Kui seda ei ole võimalik teha, siis tuleks presidendi arvates Ühendriikide julgeoleku huvides kogu hoone maha kiskuda.

Kuid kas seda julgeolekut on võimalik üldse kindlustada? Igatahes mitte praeguses olukorras, kus läänemaailm elab venelastega „vennastamise" tähe all ning Gorbatshovi uutmispoliitika agentidel ja propageerijatel on võimalik igasuguste delegatsioonide sildi all läänes vabalt ringi rännata ja siin naiivsetele kuulajatele oma „uut Venemaad" propageerida. Kuidas lood ameerika julgeolekuga tegelikult on, selgus Ühendriikide välisministeeriumi esindaja äsjasest ajakirjanikele antud informatsioonist, mille põhjal välisministeerium oli Ühendriikide saatkonnast Moskvast sunnitud ära kutsuma üheksa ameerika töölist, kes lõid venelastega sõbralikke suhteid, vaatamata sellele, et neid selliste sammude eest hoiatati.

Näib, et Ühendriikide julgeolekule on alles siis võimalik tugevamaid aluseid panna kui ajakirjandus, raadio ja televisioon pidevalt hakkavad selgitama kommunismi ja vene spioonide ohtu. Kuid mitte ainult massiteabevahendid, vaid ka poliitikud, avaliku elu tegelased ja ülikoolide õppejõud peaksid asuma sellisele selgitustööle. Praegu näeme sageli aga hoopis vastupidise propaganda levitamist ja sellises olukorras ei saa ka tavaliselt inimeselt nõuda, et ta kommunistide trikke läbi näeks.

AMI

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

Kinkige lastele pangaarved!

Esimene **$20.—** arvel on meiepoolne kink.

Informatsiooniks helistada: 465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

Kanada rahvaarv üle 25 miljoni!

Kanada Statistikabüroo (Statistics Canada) teatas möödunud esmaspäeval, et rahvaarv Kanadas on (või õieti oli 3. juulil 1986) 25.354.064 inimest. Seega on rahvaarv tõusnud aastast 1981—4,2 protsendi võrra, sest siis oli see 24.343.181.

Kuigi Kanada on maailmas maapinnalt teise suurusega riik, on meil rahvaarvu järgi ainult 31. koht. Montreal on ikka veel suurem kui Toronto, sest Toronto linn moodustab meie „megalopolisest" ainult väikese osa. Kuid kogu Metro Toronto alal elab nüüd 3.427.168 inimest, kuna Metro Montreal on 2.921.257. inimesega Kanadas teisel kohal.

Ülemaailmselt on rahvarv jällegi tõusnud ning möödunud aastal läks aastane sündide arv tuhande inimese kohta üles — 27-elt 28-le. See olevat enamasti Hiina arvel, kus enam nii täpselt ühe-lapse poliitikast kinni ei peeeta. Hiina on aga ikka veel maailma kõige rahvarikkam maa, üle miljardi elanikuga.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

„Sendero

(Algus lk. 2)

Luminoso" partisanide vastu enamasti ainult kohalikud politseivõimud, kes eriti huvitatud ei ole nende mägedesse jälgimisest — niikaua kui nad oma külast välja saadakse. Mägedesse lähevad mõnikord, sõjaväe kopterite abil, Guardia Republicana (politsei eriüksuste) mehed, kes siiski on ka ainult kergete relvadega varustatud — enamasti USA päritolu automaatpüsside ja -püstolitega, mille iga Teise maailmasõja päevile tagasi ulatub. Kohalike külapolitseinike või Guardia Civil'i relvastus on veelgi algelisem — need kasutavad I maailmasõja-aegseid lukuga vintpüsse ja kuuelasulisi Colt-revolvreid. Peruu valitsus ei anna aga neile meelega moodsamaid relvi, sest siis satuksid need ka varsti „senderista'de" kätte.

Praegu kehtib Peruus tsiviilvalitsus, pärast hulgaajalisi sõjaväelisi diktatuure. President Alan Garcia pakub amnestiat igale partisanile ja terroristile, kes on nõus relvad maha panema ja valitsusega „läbirääkimistesse" astuma.

Seda on teinudki teine Peruu partisanide liikumine, „Moviemento Revolucionario Tupac Amaru" (Tupac Amaru nimeline Revolutsiooniline Liikumine), mis on konventsionaalse kommunistliku partei põrandaalune relvajõud. Kuid „Sendero Luminoso" mehed keelduvad igasugustest läbirääkimistest ja kokkulepetest. Neid otsib mägedes taga kindral Rivera, kes on võtnud üle Ayacucho piirkonna koos selle revolutsioonilise Huamanga ülikooliga ja oma eriüksuste meestega püüab „senderistasid" likvideerida.

Rivera on võidelnud kommunistlike partisanide vastu juba 1965. a. saadik, kuid seni ei ole tal õnnestunud neid täielikult võita. Revolutsioonilist liikumist aitab elus hoida Peruu vilets majanduslik olukord. Seepärast ei olevat Garcia amnestia-kampaania lubaduste tõttu alla andnud rohkem kui vaid umbes 150 „peooni", kuna liikumist juhtivad anarhistlikud filosoofid on ikka veel mägedes — või elavad linnades põranda all.

Peruus on suured klassivahed — ohvitserid ja maaomanikud, kuigi osalt indiaani verd, räägivad hispaania keelt ja peavad end aadlikeks, kuna sõdurid ja peoonid räägivad emb-kumb kas quechua või ayamara keelt, mis on mägestiku-indiaanlaste dialektid.

Maad ja majad on selle hispaania keelt räägiva rahvastiku-osa käes ja indiaanlased, kes on küll enamuses, elavad peost suhu. Inflatsioon on otse uskumatu ja valitsus ei suuda seda kontrollida. Peruud hoiab siiski vee peal nende kaevandustööstus, kuna välismaist kapitali järjest sisse pumbatakse. Peruu ekspordib tina, vaske, hõbedat ja kulda ning isegi toorõli. Kuid president Alan Garcia on seni keeldunud hiigelsuuri välisvõlgu tasumast, deklareerides et riigil ei ole raha, millega seda teha. See on vähendanud tublisti uue väliskapitali sissevoolu, nii et Garcia on pidanud osalt järele andma ja välisvõlalt vähemalt protsente maksma.

Ligi sajaprotsendise aastase inflatsiooni juures valitseb maal ka tööpuudus — näiteks pealinnas Limas arvestatakse, et umbes 50 protsenti tööjõust on ilma tööta või elatub juhutöödest. Elatistase on langenud madalamale kui see oli aastal 1965, kui partisanisõda algas. Nii ei saa imeks panna anarhia kasvu ja „valge kullaga" kaubitsemist. „Valgeks kullaks" nimetatakse kokaiini, mida võis seni Peruus legaalselt kasvatada. „Coca" on mägestiku-indiaanlaste kultuuri otse sisse kasvanud; nende põõsaste lehti närisid indiaanlased juba siis, kui esimesed hispaania vallutajad või „conquistadores" maale saabusid. Ka üle maailma tuntud karastusjoogi „Coca Cola" esialgne retsept tuli Peruu mägimaade indiaanlastelt ja selles leidus teatud protsent kokaiini. Seepärast on indiaanlastele väiksemõõdulise koka-põõsa kasvatamine lubatud. Kuid nüüd on see tihti muutunud suurtööstuseks — kokaiini tootmine on preagu õieti ainuke edukas tööstusharu Peruus. Ning seesama kehtib naabermaade Boliivia ja Colombia kohta. Valitsuse kohvritesse ei satu kokaiini-tööstusest just palju, isegi mitte altkäemaksude näol, sest need lähevad eraisikuile. Ja „Sendero Luminoso" marksistlikud partisanid võitlevad edasi.

Laternaposti poodud koer Deng Hsiaopingi nimeplakatiga.

Toronto Lasteaia moenäituselt. Ülal ringide sees — noored riidemoode näitamas. All — vaade täissaalile.
Foto: T. Säägi

Toronto lasteaia moeparaad

Jällegi oli Eesti Maja suur saal tulvil igas vanuses külalistest. Ilmataat küll avas parajaks ajaks oma taevaluugid, kuid see ei kohutanud kedagi. Kõik olid õigeaegselt kohal.

Kui vahete-vahel on juttu generatsioonide vahelistest lõhedest, eriarvamistest, siis seda ei saa küll ütelda lasteaia suurima ürituse suhtes. Selle heaks kordamineKuks töötavad ja annavad oma panuse vähemalt kolm generatsiooni. Modellideks on muidugi meie kaunid mudilased, kuid riietuse loojaiks ja valmistajaiks on emad, vanaemad, tädid, sõbrad ja ühel juhul oli isegi vanaisa. Kindlasti on selle ürituse suurepärase õnnestumise pandiks hea tahe ja koostöö. Rõõm on vaadata lastevanemaid, kes alles paarkümmend aastat tagasi Eesti Majas koolipinke nühkisid (mõnikord vastu tahtmist ja vanemate sundimisel), mälestusi ajaviiteks koolilaudadele jäädvustasid, kuid nüüd oma lastele suure õhinaga eesti keelt õpetavad ja neid omakorda Eesti Majja toovad.

Saali sisenedes köitis esimeseks tähelepanu värviküllane lava, mille keskel oli värviliste pakikestega kaunistatud auvärav, kust kõik modellid läbi astusid. Lavadekoratsiooni olid valmistanud meisterlikult Leena Kimsto ja Helle Tõsine, kellele kuulub kõigi suurim tänu.

Avasõna oli Viivi Johnstonilt, kes on tänavune lasteaia esinaine. Ta tervitas kõiki külalisi, nimetades ühtlasi, et tänavu on 22. moenäitus, mis on kujunenud populaarseks ürituseks Toronto eestlaskonnas. Moenäitus on ühtlasi ka esinemine, mis annab lastele kogemusi, julgust esinemiseks ja enesekindlust.

Kommentaatoriks oli Tiiu Kajak, lasteaia IV klassi õpetaja, kes täitis oma ülesannet kindlalt ja soravas eesti keeles. Klaverisaade oli Jaak Kivikult.

Moenäituse korraldajaiks olid Riina Hess, Leena Kimsto, Mari Kimsto, Linda Lillakas, Kati Marley, Viive Raamat ja Helle Tõsine, kusjuures peakorraldajaks oli Reet Roman Metsmaa. Abilisi oli veel palju, kuid kes kõiki jõuaks nimetada.

Nüüd siis astusidki lavale väikesed modellid, osa julgelt ja kindlalt, tehes oma kelmikaid vigureid ja mõni neist ei tahtnudki enam lavalt lahkuda; teised aga arglikult, hoides kõvasti oma vanema venna või õe käest kinni, sest nii on julgem. Üks modellidest viis isegi oma õpetaja lavale, miks mitte? ja teisel väikesel oli aga hirm rahvahulga ees nii suur, et pöördus pisarsilmil tagasi, ehkki kandis vanaema kootud ilusat roosat kleiti.

Alustati suveriietusega. Küll oli seal mänguülikondi nii lühikeste kui pikkade pükstega, froteest rannamantleid, froteejakke, suviseid peokleite ja ülikondi. Palju oli kasutatud mustrilist ja triibulist puuvillast materjali, mis on praktiline ja kerge korras hoida. Hiljem torkas silma kootud esemete rohkus, paljud peokleidid, kostüümid ja kullavärvi materjalist lilleneidude kleidid.

Eriti torkas silma esinejate paar, kus poiss kandis tumesinist kootud vesti valge eestimustrilise kaunistusega ja tüdruk pihaga seelikut, mis oli samasuguse valge kaunistusega.

Meeldejääv oli ka valge madruseülikond, õekeste poolt esitatud; siis veel roosast ja sinisest riidest kostüümid, mitmed peokleidid ning tikanditega särgid ja kleidid — nagu valmis minema järgmisele ESTO'le.

Lõpuks esineti rahvarõivastega. Rahvarõivaste hulk tundub iga aastaga suurenevat. Esitati Tarvastu, Väike-Maarja, Muhu, Kadrina, Mustjala, Harju-Jaani ja veel mitmeid teisi, nii poiste kui tüdrukute poolt. Kokku oli 17 modelli. Üks rahvarõivaist oli Soome päritolúga, kuna esitaja ema on soomlanna.

Järgnes loteriivõitude loosimine, mille korraldajaks oli Helle Rosenberg. Võitudeks olid peamiselt lastemänguasjad ja riietusesemed MARILEENA ärist.

Lõpuks tänas kõiki kaasaaitajaid lasteaia juhataja Helle Arro, kutsudes nad lavale. Lapsed ulatasid tänutäheks lilli. Herre Arro Teatas ühtlasi, et lasteaia väljaandel on ilmunud lasteraamat „Kolm väikest siga", mille joonised on teinud Reet Lindau Voksepp. Ka Reedule anti lilli. Pidupäev lastele jätkus veel klassiruumides, kus pakuti jooki ja küpsiseid. Saalis aga tegid korrastustöid nobedad emad ja isad.

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

Toronto Lasteaia moenäituselt. Modellid Priit, Taavo ja Margus Rosenberg'id.
Foto: T. Säägi

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Kuhu lähed, Eesti kool?

Pikemat aega on Toronto täienduskoolide ringkondades olnud juttu pedagoogilistest kursustest õpetajatele ja õpetajate järelkasvust üldiselt. Möödunud aastal laekus koolile summa pärandaja sooviga, et osa sellest kasutatakse kursuste korraldamiseks. Selletõttu olemegi nüüd nii kaugel, et korraldame sel kevadel pedagoogilised õppepäevad.

Õppepäevad toimuvad 13. ja 14. juunil Devil's Elbow suusakuurordis. Käesoleva kutse saadame Teile kui pedagoogilisest ja kasvatuslikust noortetööst huvitatule ja selle alaga tegelejale. Kahepäevase töökava juhtlauseks on:

Käsitletakse järgmisi teema sid —

1. Keeleõpetuse metoodika.
2. Kodu ja kooli koostöö. Distsipliin.
3. Õppevahendid ja nende kasutamine.
4. Mängud, laul ja muusika.

Kõikidele ettekannetele järgnevad diskussioonid.

Ühistranspordiks on renditud buss, millega sõidetakse välja Toronto Eesti Maja juurest reedel, 12. juunil kell 6 õhtul. Tagasi Torontos pühapäeval, 14. juunil umbes kell 5 p.l. Loenguteks ja tegevuseks on kasutada The FRanklin House motell ja vaaduse korral ka Devil's Elbow suusakuurordi ruumid ja maa-ala. Osavõtumaks on $30.00 isikult, mis katab bussisõidu, ööbimise, reedeõhtuse tee ja võileivad, laupäevase hommikueine, lõuna- ja õhtusöögi, pühapäevase hommikueine ja lantshi. Enamus kuludest kaetakse toetussummast.

Korraldav toimkond püüab omalt poolt teha kõik, et õppepäevad oleksid tegevusrohked ja huvitavad. Palume Teid kaasa aidata selle teate levitamisele oma tutvuskonnas. Loodame elavat huvi ja rohket osavõttu. Maksimaalne osavõtjate arv on 40.

Registreerida 5. maiks 1987 koos osavõtumaksuga ($30.00) alljärgneval aadressil Mrs. L. Marley, 9 Parravano Court, Willowdale, Ont. M2R 3S8. Telefon (416) 223-0080. Tshekk kirjutada Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli nimele.

Parimate tervitustega
Korraldava toimkonna nimel
EDGAR MARTEN

LAULULEHED
ja
FOTOKOOPIAD
tel. 733-4550, 733-4551

Ameeriklased kah
Venelaste s raketiõnnet

Ennenähtamatu ja õieti tä ja Prantsuse orbitaalprogram Asja on hakanud uurima USA

Kuus nurjunud ülestulistamist — neli ameerika ja kaks prantsuse — tabasid rakette, mis kandsid sõjalisi spioonisatelliite, või siis olid suure tähtsusega SDI ehk orbitaalkaitse või „tähesõja" programmile. Õnnetuste seeriasse kuulub tegelikult ka Challenger, mille pardal hukkus seitse USA astronauti.

Asja juurde kuulub fakt, et ükski kasutatud rakettidest ei omanud erilisi alarmeerivaid vigu, enne kui äkki hakkasid esinema kõikvõimalikud äpardused. Üks Nasa (USA riiklik kosmose uurimise ja kosmonautika arendamise organisatsioon) teenistujaid märgib, et tõenäosus sellisteks õnnetusteks puht juhuse tõttu on neli ühest miljardist. On teisi, kes ütlevad, et võimalused on veelgi väiksemad.

Endised CIA-teenistujad, kes muuseas suhtuvad kriitiliselt ka Challenger-katastroofi uurimiskomisjoni töösse, juhivad tähelepanu venelaste käitumisele seoses Challengeri hukkumisega. Nad toonitavad, et Challengeri ülestulistamisel 28. jaanuaril 1986 polnud esmakordselt kohal vene luurelaevad. Muidu jälgivad nad alati ameeriklaste ülestulistamisi.

Seekord aga kadusid vene spioonilaevad Cape Canaverali vetest täiskäiguga ulgumerele juba neli tundi enne ülestulistamist. Daniel Graham, pensioneeritud vastuluure kindral, ütleb venelaste kummalise käitumise kohta, et „nad ei tahtnud viibida kuriteopaigale liiga lähedal — nad teadsid täpselt, mis oli juhtumas".

Ameeriklaste luureagendid Moskvas on ühtlasi kindlaks teinud, et otsekohe pärast Challengeri hukkumist pühitses KGB kõrgem juhtkond mingisugust „perfektselt läbi viidud operatsiooni".

Kindral Graham väidab, et raketiõnnetustel võib olla mingi seos ühe Ameerika õhujõudude ohvitseri jäljetult kadumisega Hollandis a. 1983. Tegemist oli kapten William Hughes'iga, kes õpetas USA julgeolekuohvitsere hävitama selliseid rakette, mille juures ülestulistamisel esineb tõsiseid vigu. Seda tehakse äärmiselt komplitseeritud kodeeritud raadiosignaalide abil.

Kindral Graham on veendunud, et Hughes „võeti kinni" KGB poolt mõned kuud pärast seda kui president Reagan avaldas oma „tähtede sõja" programmi. Hughesi väärtus venelastele on tohutult suur, toonitab kindral.

Nii või teisiti, tihe õnnetuste seeria on tunduvalt kahjustanud ja viivitanud USA orbitaalset luureprogrammi. Praegu on ameeriklastel orbiidil vaid kaks nn. spioonisatelliiti, mille eluaeg tegelikult juba on lõppenud. Ka orbiidile saadetavate, uuestikasutatavate kosmoselennukite programm on Challengeri õnnetuse tagajärjel kaotanud aega — vähemalt 18 kuud kuni kaks aastat.

Rakettide hukkumised 12 kuu perioodil 1985-86 on järgmised:

Challenger plahvatas pärast starti 28. jaan. 1986. Seitse astro-

JAAN ALMER
ATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
e uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

hu lähed,
sti kool?

emat aega on Toronto täien-olide ringkondades olnud pedagoogilistest kursustest atele ja õpetajate järelkas-üldiselt. Möödunud aastal s koolile summa pärandaja ga, et osa sellest kasutatakse ste korraldamiseks. Selletõt-emegi nüüd nii kaugel, et ldame sel kevadel pedagoo-d õppepäevad.
pepäevad toimuvad 13. ja juunil Devil's Elbow kuurordis. Käesoleva kutse me Teile kui pedagoogilisest svatuslikust noortetööst huvi- ja selle alaga tegelejale. päevase töökava juhtlauseks

sitletakse järgmisi teema
Keeleõpetuse metoodika. Kodu ja kooli koostöö. Dist-n.
Õppevahendid ja nende kasu-e.
Mängud, laul ja muusika. ikidele ettekannetele järgne-diskussioonid.
istranspordiks on renditud millega sõidetakse välja nto Eesti Maja juurest l, 12. juunil kell 6 õhtul. si Torontos pühapäeval, 14. l umbes kell 5 p.l. güteks ja tegevuseks on ada The FRanklin House l ja vaaduse korral ka 's Elbow suusakuurordi id ja maa-ala. Osavõtumaks 30.00 isikult, mis katab sõidu, ööbimise, reedeõhtu-e ja võileivad, laupäevase nikueine, lõuna- ja õhtusöö-ühapäevase hommikueine ja ni. Enamus kuludest kaetakse summast.
rraldav toimkond püüab poolt teha kõik, et õp-vad oleksid tegevusrohked vitavad. Palume Teid kaasa selle teate levitamisele oma skonnas. Loodame elavat ja rohket osavõttu. Maksi-e osavõtjate arv on 40.
gistreerida 5. maiks 1987 osavõtumaksuga ($30.00) gneval aadressil Mrs. L. ey, 9 Parravano Court, Wil-ale, Ont. M2R 3S8. Telefon 223-0080. Tshekk kirjutada nto Eesti Seltsi Täienduskoo-ele.
rimate tervitustega
Korraldava toimkonna nimel
EDGAR MARTEN

AULULEHED
ja
TOKOOPIAD
l. 733-4550, 733-4551

Ameeriklased kahtlustavad:

Venelaste sabotaazh raketiõnnetuste taga

Ennenähtamatu ja õieti täiesti ebatõenäoline õnnetuste seeria, mis tabas a. 1985-86 USA ja Prantsuse orbitaalprogrammi, võis oleneda N. Liidu poolt toime pandud sabotaazhidest. Asja on hakanud uurima USA vastuluure CIA koostöös Föderaalse Juurdlusbürooga, FBI-ga.

Kuus nurjunud ülestulistamist — neli ameerika ja kaks prantsuse — tabasid rakette, mis kandsid sõjalisi spioonisatelliite, või siis olid suure tähtsusega SDI ehk orbitaalkaitse või „tähesõja" programmile. Õnnetuste seeriasse kuulub tegelikult ka Challenger, mille pardal hukkus seitse USA astronauti.

Asja juurde kuulub fakt, et ükski kasutatud rakettidest ei omanud erilisi alarmeerivaid vigu, enne kui äkki hakkasid esinema kõikvõimalikud äpardused. Üks Nasa (USA riiklik kosmose uurimise ja kosmonautika arendamise organisatsioon) teenistujaid märgib, et tõenäosus sellisteks õnnetusteks puht juhuse tõttu on neli ühest miljardist. On teisi, kes ütlevad, et võimalused on veelgi väiksemad.

Endised CIA-teenistujad, kes muuseas suhtuvad kriitiliselt ka Challenger-katastroofi uurimiskomisjoni töösse, juhivad tähelepanu venelaste käitumisele seoses Challengeri hukkumisega. Nad toonitavad, et Challengeri ülestulistamisel 28. jaanuaril 1986 polnud esmakordselt kohal vene luurelaevad. Muidu jälgivad nad alati ameeriklaste ülestulistamisi.

Seekord aga kadusid vene spioonilaevad Cape Canaverali vetest täiskäiguga ulgumerele juba neli tundi enne ülestulistamist. Daniel Graham, pensioneeritud vastuluure kindral, ütleb venelaste kummalise käitumise kohta, et „nad ei tahtnud viibida kuriteopaigale liiga lähedal — nad teadsid täpselt, mis oli juhtumas".

Ameeriklaste luureagendid Moskvas on ühtlasi kindlaks teinud, et otsekohe pärast Challengeri hukkumist pühitses KGB kõrgem juhtkond mingisugust „perfektselt läbi viidud operatsiooni".

Kindral Graham väidab, et raketiõnnetustel võib olla mingi seos ühe Ameerika õhujõudude ohvitseri jäljetult kadumisega Hollandis a. 1983. Tegemist oli kapten William Hughes'iga, kes õpetas USA julgeolekuohvitsere hävitama selliseid rakette, mille juures ülestulistamisel esineb tõsiseid vigu. Seda tehakse äärmiselt komplitseeritud kodeeritud raadiosignaalide abil.

Kindral Graham on veendunud, et Hughes „võeti kinni" KGB poolt mõned kuud pärast seda kui president Reagan avaldas oma „tähtede sõja" programmi. Hughesi väärtus venelastele on tohutult suur, toonitab kindral.

Nii või teisiti, tihe õnnetuste seeria on tunduvalt kahjustanud ja viivitanud USA orbitaalset luureprogrammi. Praegu on ameeriklastel orbiidil vaid kaks nn. spioonisatelliiti, mille eluaeg tegelikult juba on lõppenud. Ka orbiidile saadetavate, uuestikasutatavate kosmoselennukite programm on Challengeri õnnetuse tagajärjel kaotanud aega — vähemalt 18 kuud kuni kaks aastat.

Rakettide hukkumised 12 kuu perioodil 1985-86 on järgmised:

Challenger plahvatas pärast starti 28. jaan. 1986. Seitse astronauti hukkusid. Tagajärjeks on, et kogu projekt hilineb koos ülitähtsate sõjaliste ülestulistamistega. Enne Challengeri toimus 24 õnnestunud ülestulistamist.

Kaks mehitamata ülestulistamist Titan 34-D rakettidega Vandenbergi baasist ebaõnnestusid augustis 1985 ja aprillis 1986. Olemasolevate andmete kohaselt pidid mõlemad raketid toimetama orbiidile luuresatelliite. Ülestulistamised Titan- rakettidega olid nimetatud õnnetusteni toimunud perfektselt tervelt 18 aastat.

Mais 1986 tulistati Cape Canaveralilt üles mehitamata Delta-rakett, mis plahvatas kohe pärast starti. Pardal oli sõjaliselt suure tähtsusega luuresatelliit. Pärast õnnetusi Titan-rakettidega oli Delta-rakett ameeriklaste ainsaks lootuseks saada orbiidile mingisuguseid tehiskaaslasi. Deltat oldi kasutatud ilma mingite viperusteta 43 korda alates a. 1977.

Kaks prantsuse Ariane-raketti hukkusid kohe pärast starti septembris 1985 ja mais 1986. Mõlemad raketid pidid viima orbiidile ameerika luuresatelliite. Alates a. 1981 on teostatud 14 ülestulistamist Ariane-rakettidega, millest kaks ebaõnnestusid enne plahvatust a. 1985.

EPL

Toimetaja märkus: Asi tundub pisut utoopilisena, kuid lõpuks on moodsal ajal ju kõik võimalik. Näiteks ei julge praegu ameeriklased oma Moskva suursaatkonnas isegi elektri-kirjutusmasinaid kasutada, kartuses et KGB nende sõnumid ära loeb. Hiljuti-arreteeritud kolm dessantväelasest vahtkonnaliiget olevat kuude kaupa nõukogude agente saatkonda sisse lasknud ja nad olevat isegi kõige salajasematesse koodiruumidesse pääsenud. Seetõttu teadnud Gorbatshov Reikjavikis, ette, mida Reagan kavatses öelda.

Royal LePage Real Estate esindaja
MAIE KAASIK
Tel. kontoris 293-1992
kodus 947-5947

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

DARRELL KENT
REAL ESTATE LTD. REALTOR
268 Jane St., Toronto, Ont. M6S 3Z2
Olen Teie teenistuses kinnisvarade ostu või müügi puhul Metro Toronto ja Ontario ulatuses.
• Tasuta hindamine
• Hüpoteeklaenunude korraldamine

Esindaja
LIVIA HOLMBERG
kodus 233-6482
kontoris 766-4088

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Ontario väljaõppe strateegia koosneb kuuest paindlikust ja progressiivsest teenindusest. Üheskoos need moodustavad tugeva lähtealuse ühiste sihtide saavutamisel, mis puutub heaollu ja produktiivsusse.

Ontario väljaõppe strateegia — enam kui selle erinevate osade summa.

ÄRINDUS: VÄLJAÕPPE JUHENDAMINE JA OSKUSTE VAJADUSE MÄÄRITLEMINE. Väljaõppe juhendamise teenindus: asukohaga üle 50-nes Oskuste arendamise büroos üle Ontario. Erialalised juhendajad aitavad ärindust määritleda väljaõppe vajadusi ja koostada vastavaid programme.

Oskuste omandamise õhutamine: firmad vähem kui 200 teenistujaga võivad saada rahalist toetust oma programmide läbiviimiseks kuni 80 protsendini programmide kulust. Suuremad firmad on õigustatud saama kuni 60-protsendilist toetust.

TEENISTUJAD: OLEMASOLEVATE KUTSE-OSKUSTE AJAKOHASTAMINE JA PÕHILISTE, ETTEVALMISTAVATE OSKUSTE OMANDAMINE. Kutseoskuste ajakohastamine: lühiajalised kursused on saadaval Ontario oskustöölistele oma kutsete ajakohastamiseks tehnoloogiliselt muutuvas ühiskonnas. Oskustöölised võivad saada enam informatsiooni nende kursuste kohta piirkondlikest kutseoskuse büroodest (apprenticeship offices), oma ametiühinguilt või helistades allpoolantud „hotline" numbril.

Ettevalmistavad programmid: Ontario põhiliste oskuste programm õpetab lugemist ja õigekirja, matemaatikat, füüsikat-keemiat ja kompuuter-tehnikat. Enamus kursusi on saadaval Ontario kogukondlikes kolledzhites. Erilised rahalised toetused on saadaval lastesõime, transpordi ja majutamise kulude katteks.

Eriline „projekti fond" pakub rahalist toetust kogukondlikkudele gruppidele arendamaks uusi väljaõppe menetlusi ja tehnikat.

Ontario väljaõppestrateegia: Tähtis algatus kindlustamaks majanduslikku kasvu kõigile elanikele — enesetäiendamine on kõikide huvides.

Väljaõpe — see on kasuks meile kõigile.

„HOTLINE" number **1-800-387-5656.** (Informatsioon saadaval inglise ja prantsuse keeles).

SPORT

Spordimärkmeid

39. lauatennise maailmameistrivõistlustel Delhis võitis meeskondade turniiri juba kuuendat korda järjest Hiina esindus, lüües finaalis Rootsit 5:0. Mängus kolmanda koha pärast alistas Põhja-Korea Jugoslaavia 5:1. Ka naiskondade finaal lõppes võidukalt Hiinale. Võit 3:0 Lõuna-Korea üle tõi neile esikoha seitsmendat korda, millega seni olid hakkama saanud ainult jaapani naised.

o

Ungari ja Inglismaa kergejõustiklaste vahel peetud sisemaavõistluse Budapestis võitsid inglased 140,5:113,5. Silma paistsid inglane Rowland hooaja tippmargiga 3000 meetris 7.50,63, J. Regis briti rekordiga 20,85 200 meetris ja ungarlanna Judit Forgacs oma maa rekordiga 52,29 400 m-s.

o

Kanada naiste slaalomikoondist kutsuti sellest hooajast treenima Alesh Gartner Jugoslaaviast, kelle nimega seostatakse jugoslaavlannade viimaste aegade edusamme. Gartnerile meeldivad tulevased olümpiarajad. Tema arvates on rajad keskmise raskusega, suurimaks probleemiks seal on tuuled. Läänetuuled toovad Calgarysse palju lund, idatuuled külma.

o

Jaanuarikuus pöördus Los Angeleses jooksurajale tagasi maailmarekordimees ameeriklane Renaldo Nehemiah (ainuke, kes on jooksnud 110 m tõkkeid alla 13 sekundi). Ta oli mõned aastad eemal kergejõustikust, mängides profijalgpalli.

o

USa kergejõustikustatistik Jed Brickner on alanud omapärase tööga. Ta tahab kindlaks teha nädalapäevade rekordimehed. Ainsaks meheks, kes kõikidel nädalapäevadel on teistest kiirem olnud, on Edwin Moses 400 m tõkkejooksus. Näiteks 100 meetris on esmaspäeval parimat aega näidanud Calvin Smith , USA, 9,93 (1983), teisipäeval Jim Hines, USA, 9,95 (1968), kolmapäeval Pietro Mennea, Itaalia, 10,01 (1979), neljapäeval Calvin Smith ,USA,9,97 (1983), reedel Silvio Leonard, Kuuba, 9,98 (1977) ja laupäeval Mel Lattany, USA , 9,96 (1984). 1986. aasta on veel läbi töötamata.

o

Bratislavas peetud 17. Euroopa meistrivõistlustel õhkrelvadest laskmises püstitati viis uut maailmarekordit. Õhupüssi individuaal-maailmarekordiks 60 lasuga on nüüd 595 silma, kuuludes Harald Stenvaagile, kuulsaimale Norra laskurile. N. Liit, kes võitis kõige rohkem medaleid (12 koos juunioride aladega) ületas endised meeskondlikud rekordid nii õhupüssist kui õhupüstolist. Saksa Liitvabariigi kolmeliikmeline naiskond sai rekordi omanikuks õhupüssist laskmises.

o

Euroopas suureneb pidevalt Aafrikast tulnud jalgpallurite arv. Sel hooajal mängib neid, enamikus Euroopa kõrgliiga klubides, 142 meest. Neist kõige rohkem Prantsusmaal (62), Portugalis (40), Belgias (18) ja Inglismaal (11). Pärit on nad 14. Aafrika riigist. Kuulsad nimed on malilased Tigana ja Toure, kes on astunud Prantsuse kodakondsusesse. Inglise meistermeeskonna Liverpooli väravavaht Gobbelaar on Sambabvest. 1986. a. Aafrika parim jalgpallur, marokolane Badou Zaki mängib väravavahina Hispaanias.

o

Jalgpallimaavõistlusel Madridis võitis Inglismaa Hispaaniat 4:2. Kõik neli väravat inglaste kasuks lõi praegu ,,FC Barcelonas'' mängiv Gary Lineker, mulluse MM-turniiri suurim väravakütt.

o

Möödunud aasta lõpus taheti Napolis tappa Argentiina kuulsat jalgpallurit, 1986. aasta parimaks sportlaseks valitud Diego Maradonat, kes praegu mängib ühes Itaalia meeskonnas. Itaalia politsei tegi selle alles nüüd teatavaks. Mõrvar laskis autos sõitva Maradona suunas mitu kuuli, mis õnneks ei tabanud. Ta on tunnistanud ajakirjanikele, et on juba pikemat aega mures oma elu pärast.

o

Inglismaal on endiselt kõige populaarsemaks spordialaks jalgpall, mida näitas televisiooni ringküsitlus. Teisel kohal on kriket. Seda mängu harrastatakse rohkesti ka Austraalias. Nende kahe maa omavahelised kohtumised on alati suursündmusteks.

o

Kuigi Riias ,,Daugava'' 25 m ujulas peetud Balti maade ujumiskoondiste võistlustel ei olnud Eesti kõikidel aladel täisarvuliselt esindatud, saadi ikkagi napilt (226:221) Leedu ees esikoht. Läti 158 punktiga jäi kaugele maha. Meeste poolel sündis hulk Eesti rekordeid. Võit tuli Eesti ujujatele ka Tallinnas A-klassi noorte (1971—73 sündinud) võistkondade kohtumisel. Pingelise võistluse järel kogusid Eesti poisid ja tüdrukud 230, leedulased 205 ja lätlased 167 punkti. B-klassi koondiste võistlustel Vilniuses tuli seevastu eestlastel vastu võtta viimane koht 185 punktiga. Leedu edestas lätlasi (208:206).

•

N. Liidu talvistel meistrivõistlustel ujumises Moskvas parandati mitmel korral eesti rekordeid. Meestest ujus Argo Tammemäe 100 m vabalt 52,03, Kaupo Meier 50 m rinnuli 30,97 ning Aivo Liiv 50 m liblikat 25,66 ja 200 m kompleksi 2.11,07. Naised uuendasid rekordeid teateujumistes: 4×100 m vabalt 4.00,30 ja 4×100 m kombineeritult 4.28,33.

o

Kanada jooksutähed Ben Johnson ja Angela Issajenko viibisid veebruari keskel Jaapanis ning lisasid Kobes peetus võistlustel kolm uut võitu oma kontosse. Johnson tuli esikohale 50 m ja Issajenko 50 ning 200 meetri jooksudes. Ajad ei olnud maailmarekordilähedased. Kolmas Kanadalane, tõkkejooksja McKoy jäi 50 m tõkkejooksus ameeriklase Campbelli järel teiseks, kaotades 0,06 sekundiga.

Hillar Sõrra suursaavutused

Reedel, 10. aprillil toimunud York'i piirkonna kergejõustiku sisevõistlustel saavutas 18-aastane Hillar Sõrra seenioride klassis 1. koha kõrgushüppes tagajärjega 1.93 m ja 2. koha kaugushüppes tagajärjega 6,24 m. Hillar Sõrra, kelle parimad tulemused on 2.05 m kõrgushüppes ja 6.46 m kaugushüppes (välisvõistlustel) ja 2.03 m kõrgushüppes (sisevõistlustel) polnud oma tulemustega rahul ja loodab neid parandada eeloleval suvel.

Hiljuti oli meie lehes juttu jääpallist kui spordialast, mis elab edasi vaatamata jäähoki populaarsusele. Et ka jääpall on emotsionaalne mäng, selles võib veenduda juuresolevas pildis.

EERIK LAIDSAAR

NOORSÕDUR 31. PENSION

JUTUSTUSI SÕDURIELUST

Mis puutub Possu-baasi meestesse, siis on nad — niipalju kui neid üldse on — kõik valgete vasaktiiva rügemendi juures. Sookael ja Teras pluss kaks hobust moodustavad raadiojaama veomeeskonna, Löör on ühe hobusega raskekaabelliini töökonna koosseisus, kuna ülejäänud mehed eesotsas Pensioniga on arvatud rügemendiköögi juurde. Köök koosneb kahest veetavast välikatlast, kusjuures kummagi juurde kuulub kaks hobust ja kolm meest. Nähtavasti sel põhjusel, et Pension on oma kahest kaaslasest Antspergist ja Raadikust pikem, on ta määratud voorivanemaks. Pensioni köögi ülesandeks on toitlustada valgete seda osa, kes hommikul tungib üle jõe, et vasakult seljatagant siniseid ümber haarata. Pioneerid ongi juba ametis sillaehitamisega, et väeosadel poleks vaja kasutada külateel asuvat vana puusilda.

Kell üksteist kõlab korrapidaja vile. Kes kohal on, võivad heita magama, kuid mitte lahti rõivastuda. Sõda on sõda, mine sa tea, millal sinised magajaid võivad üllatada, ja siis peab iga hetk valmis olema veriseks vastupanuks.

Kes aga veel magama ei saa, need on ülemused. Staabiruum püsib poole hommikuni valgustatuna, sest pähklid, mida kõrgem väejuhatus nooremaile juhtidele pureda andnud, on küllaltki kõvad. Ja seepärast ka just viimased, rühmaülemad — noorleitnandid võtavad asja täie tõsidusega. On ju teada, et iga su samm leiab hiljem uurimist, analüüsimist ja hindamist, ja seepärast pole manöövrid rahuaegse ohvitseri karjääris sugugi vähetähtsad asjad. Kui kergesti ei või juhtuda, et sinus ei leita põrmugi, mitte kõige pisematki raasukest strateegilist talenti ja sa võid kindel olla, et kui, ütleme, aasta neljakümnesena saadki kapteniks, siis selleks jäädki, kuna sind ühekorra erru arvatakse.

On juba kord nii need asjad, et kaptenikraadini võib ronida välja tuimemgi ohvitser, aga üle selle — vilista. Samuti kui üleajateenija karjäär lõpeb veltveeblipaeltega.

Üle-jõe-minejate kolonni juht, leitnant Saar, keda ta pikkuse pärast hüütakse Semaforiks, on end staabilaua ääres keeranud kõveraks kui tohutu küsimusmärk. Ta ees on krokiid ja välikaart ning mehe käsi veab pliiatsiga paberile homset rünnakuskeemi. Mõtelda ja juurelda on siin paljugi. Näiteks tuleb otsekohe, kui on ületatud jõgi ja asutud rünnakubaasi, luua ühendus diviisistaabiga. Selleks on kasutada kõik võimalikud sidevahendid, kuid antud olukorras, kus teda staabist lahutab pikk vahemaa, sobib eeskätt ainult raadio. Nüüd on küsimus, kuhu püstitada väli-saatejaam, et vaenlane teda niipea ei leiaks ega saaks hävitada. Siin on jõgi, siia tuleb sild, siin on künkad, metsatukad. Jah, peaaegu ainus sobiv koht on siin samas, kõrgustik 16,5 ja männituka vahel. Koht on raskesti ligipääsetav, kaardil pole märgitud seal lähikorras ühtegi rada, ainult liiv, liiv kõikjal. Vaesed hobused, kuidas saate te vedada selle raske jaamakolaka kohale? Või — või kui luua jaam üles siiasamasse, kõrgustik 8,0 juurde? Ei, siiski, see on liiga lagedal, vaenlase patareid leiavad ta liiga ruttu. Pagana pihta — tuleb jääda vist ikka selle 16,5 juurde. Aga siis on jälle küsimus, kuidas toitlustada jaamameeskonda. Sest mis selge, see selge — ka raadiotelegrafistide ja jaama kaitsemeeskonna kõhud tahavad süüa.

Jah, leitnant Saar mäletab Sõjakooli päevilt juhtumit, samuti manöövritest, kus väeosa ülem oli asetanud oma käsutuses olevad üksused küll väga hästi paigale, oli kasutanud kõiki strateegilisi võimalusi, milliseid pakkus maastik ja olukord, kuid hiljem, lahingtegevuse arenedes oli unustanud ühe üksuse toitlustamata. Ja see sai mehele saatuslikuks. Ei, sellist viga tema, Saar ei tohi teha, nüüd peab näitama, mis võib.

Aga — kuidas saab raske välikööki liikuda sellises liivakõrves? Kas siiski mitte raadiojaam ehitada sinna tee äärde, et talle hõlpsam oleks ligi pääseda?

Leitnant Saare pea huugab paljast mõtlemisest. Kell on ka juba kolme ligi. Lõppude lõpuks on kaart ikka kaart ja maastik on maastik. Maksab's niipalju pead vaevata, eks homme näe.

Väsinud leitnant kustutab küünla ja, olles vabastunud vöörihmast, viskab sinelile pikali. Enne uinumist tuleb talle meelde anekdoot, mis kuuldud kunagi:

Ühes sõjakoolis keegi noor ohvitser äratas oma strateegilise andega laialdast tähelepanu.

(Järgneb)

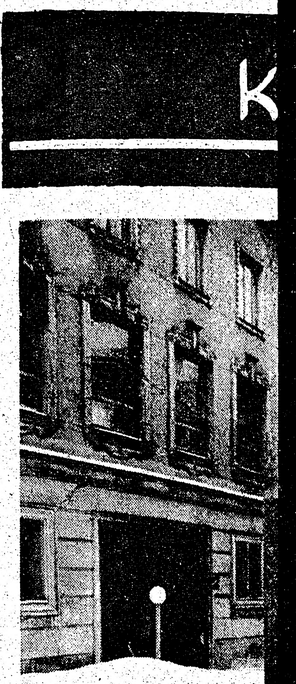

7. märtsil, helilooja Heino E... Georg Otsa nimelise Tallin... suure muusiku pronksfigu...

Dr. Arthu... fond EÜS-

1987. a. laureaatideks ... Lääne-Saksamaalt ja bibliot...

Dr. G. Westermanni on aut... sustatud 1,500 Kanada dollari... tema uurimistöö eest teose ,,Baltische historisches Ortslex... kon, Teil I, Estland'', Köl... Wien: Böhlau Verlag, 1985,7... lk. Leksikoni on koondatud kün... nete aastate jooksul tehtud t... tulemused, eeskujuliku täpsuseg... maakondade, kihelkondade, kül... de, linnade, mõisate, losside, k... saarte, lahtede, jõgede, järved... sadamate, muistsete linnust... mõningate suuremate talude j... nimed koos lühikeste andmeteg... nende geograafia ning ajalo... kohta, alustades tähestikulise... Aadami külaga Tartumaal ... lõpetades Zoppa (Tsopa) külag... Võrumaal. Töö põhineb trükis ... munud allikate (alates jub... Henriku liivimaa Kroonika ... Taani Hindamisraamatuga) ja pa... jude kaartide (Mercator 1627 ku... Tammekann 1972) kasutamisele...

Kaasaja seisukohast on leksiko... veel eriti tähtis selle poolest, ... praegune okupatsioonivõim ... süstemaatselt muutnud ja ase... danud meie maa endisi ajalooli... haldusühikuid ja ka nen... nimesid.

Fil. lic. Mai Rauda on autasu... tatud samuti 1,500 Kanada doll... riga järgmiste uurimuste eest: ... ,,Meisterstücke der Reval... Goldschmiede'' (E. Teadusl... Selts Rootsis Aastaraamat IX... Stockholm, 1985, lk. 45—82; ...

n juba pikemat aega mures oma
u pärast.

•

nglismaal on endiselt kõige
ppulaarsemaks spordialaks jalg-
il, mida näitas televisiooni-
ngküsitlus. Teisel kohal on
iket. Seda mängu harrastatakse
nkesti ka Austraalias. Nende
ne maa omavahelised kohtumi-
d on alati suursündmusteks.

•

Kuigi Riias „Daugava" 25 m
ulas peetud Balti maade ujumis-
pondiste võistlustel ei olnud
esti kõikidel aladel täisarvuliselt
ndatud, saadi ikkagi napilt
26:221) Leedu ees esikoht. Läti
8 punktiga jäi kaugele maha.
eeste poolel sündis hulk Eesti
kordeid. Võit tuli Eesti ujujatele
Tallinnas A-klassi noorte
971—73 sündinud) võistkonda-
kohtumisel. Pingelise võistluse
el kogusid Eesti poisid ja tüd-
kud 230, leedulased 205 ja lät-
sed 167 punkti. B-klassi koon-
ste võistlustel Vilniuses tuli
vastu eestlastel vastu võtta
mane koht 185 punktiga. Leedu
estas lätlasi (208:206).

•

N. Liidu talvistel meistrivõist-
stel ujumises Moskvas parandati
tmel korral eesti rekordeid.
eestest ujus Argo Tammemäe
0 m vabalt 52,03, Kaupo
eier 50 m rinnuli 30,97 ning
vo Liiv 50 m liblikat 25,66 ja
0 m kompleksi 2.11,07. Naised
ndasid rekordeid teateujumis-
: 4×100 m vabalt 4.00,30 ja
100 m kombineeritult 4.28,33.

•

Kanada jooksutähed Ben John-
ja Angela Issajenko viibisid
ebruari keskel Jaapanis ning
sid Kobes peetus võistlustel
lm uut võitu oma kontosse.
nson tuli esikohale 50 m ja
ajenko 50 ning 200 meetri
ksudes. Ajad ei olnud maail-
rekordilähedased. Kolmas
nadalane. tõkkejooksja McKoy
50 m tõkkejooksus ameeriklase
mpbelli järel teiseks, kaotades
06 sekundiga.

16,5 juurde. Aga siis on
toitlustada jaamamees-
see selge — ka raadio-
kaitsemeeskonna kõhud

näletab Sõjakooli päevilt
õvritest, kus väeosa ülem
utuses olevad üksused
ale, oli kasutanud kõiki
milliseid pakkus maastik
n, lahingtegevuse arene-
üksuse toitlustamata. Ja
kuks. Ei, sellist viga tema,
üüd peab näitama, mis

raske väliköökki liikuda
s siiski mitte raadiojaam
e, et talle hõlpsam oleks

a huugab paljast mõtle-
a kolme ligi. Lõppude lõ-
rt ja maastik on maastik.
d vaevata, eks homme

kustutab küünla ja, olles
t, viskab sinelile pikali.
lle meelde anekdoot, mis

egi noor ohvitser äratas
ga laialdast tähelepanu.

(Järgneb)

kirjandus • kunst • muusika

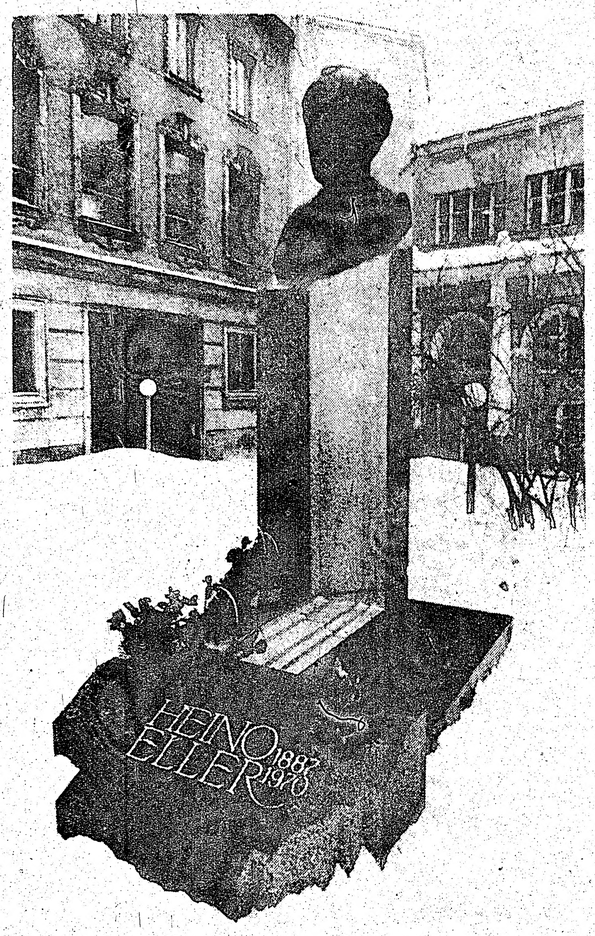

7. märtsil, helilooja Heino Elleri 100. sünniaastapäeval, avati Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli esisel haljasalal suure muusiku pronksfiguur.

Heino Elleri muusikaline sajand

Eestis tähistati kümne päeva kestel helilooja Heino Elleri (1887-1987) 100. sünni-aastapäeva. 7. märtsil avati Tallinnas Võidu väljaku (Vabadusväljaku) ääres H. Elleri mälestusmärk (skulptor A. Kuulbusch, arhitekt A. Murdmaa). Päeval asetasid Eesti muusikaüldsuse esindajad ja külalised lilli helilooja hauale Metsakalmistul. Õhtul kõneles „Estonia" kontserdisaalis Eesti Heliloojate Liidu juhatuse esimees Jaan Rääts. Esimese Heino Elleri nimelise pianistide võistluse laureaatidele anti kätte diplomid, kusjuures juubilari muusikat esitasid võistluse laureaadid ja Eesti Riiklik Sümfooniaorkester P. Lilje juhatusel. Järgnevail märtsikuu esimese nädala päevadel tähistati helilooja sünniaastapäeva mitmel pool üle maa.

Heino Eller sündis 7. märtsil 1887 Tartus, suri Tallinnas 16. juunil 1970. Ta alustas juba 12-aastaselt viiulimängu õppimist S. Lindbere juures. Tartu reaalkoolis oli ta muusikaõpetajaks Rudolf Tobias, kellega esineti korduvalt koos — Eller viiulisolistina, Tobias saatjana. Järgnesid muusikaõpingud Peterburi konservatooriumis professorite E. Krügeri, V. Kalafati jt. juures. Lõpetanud 1920. a. Konservatooriumi, tuli ta mitme äsjaloodud muusikateosega tagasi kodulinna andmaks oma oskused Tartule. Eelmisel aastal oli Tartus loodud Kõrgem Muusikakool; H. Ellerist sai selle kooli muusikateoreetilise ainete õppejõud.

H. Elleri uuenduslik, kodulähedusest põimitud looming oli eeskujuks tema õpilastele. Tartu Kõrgemas Muusikakoolis õppejõuks olemise ajal olid tema õpilased A. Karindi, E. Oja, E. Tubin, K. Leichter, O. Roots, J. Bleive, R. Ritching, L. Tauts, kes moodustasid nn. Elleri Tartu koolkonna. Tänu Elleri meisterlikule pedagoogitööle kujunesid neist silmapaistvad muusikud, dirigendid, muusikateadlased.

Nõukogude ajal kutsuti Eller Tallinna konservatooriumi pensionile siirdunud Artur Kapi kompositsiooniõppejõu kohale; ta õpetas nädalas kuut õppeainet. Sõja ajal vabastati ta sellelt kohalt, asudes hiljem jälle sellele kohale kompositsioonikateedri juhatajana. Kuid ka sellelt kohalt vabastati ta 1940-ndate aastate lõpul „kultuurisuundade bürokraatlike lahenduspüüete tõttu". Vabanenuna organiseerimisülesandeist pöörast Eller kogu tähelepanu noorte komponistide järelkasvule. Kolmekümne aasta jooksul olid H. Elleri õpilasteks peaaegu viiskümmend muusikut. Oma 50-st pedagoogiaastast pühendas ta Tallinna Riiklikule Konservatooriumile 30 aastat.

Muusikalisel otsingul püüdles Eller ise rahvuslikus suunas ja juhtis sageli märkamatult sellele teele ka oma õpilasi. Tallinna perioodil oli ta veendunud, et kõige paremini väljendab inimene end emakeeles ja helilooja — oma maa rahvamuusika intonatsioonidega. Ta kasutas ise ja soovitas õpilastele eesti rahvamuusikale iseloomulikke meloodiakäänakuid, pooldas miksolüüdia laadi, karget harmooniat, põhjamaist koloriiti. Professionaalse viiuldajana tundis ta nii keelpillide kõla saladusi kui interpretatsiooniliste karide teid.

Heino Eller on eesti muusikaelu suur klassik. Tema teoste esimesed trükised ilmusid 20-ndate aastate algul; „Hällilaul" viiulile ja klaverile ja kolm lauluseadet seeriast „Aino Tamme eesti rahvalaulude kava". 1930-ndail aastail avaldati tema kammerteosed Eesti Kultuurikapitali Helikunsti Sihtkapitali väljaandel: 7 prelüüdi, „Kellad", „Eesti tants" jt. klaverile ja tshellole. 1941. a. ilmus „Andante ja Allegro" viiulile ja klaverile ning pärast sõda kolm klaveripalade kogumikku ja „Ballaad" tshellole. Aastail 1955-1971 ilmusid tema esimesed sümfooniliste teoste partituurid, sümfooniline poeem „Koit", „Sümfooniline skertso" ja kolmas kvartett. Üldse avaldati helilooja eluajal tema 40 orkestritööst 5, ligi 200 klaveriteosest 87, 31-st viiulitööst 10, kaheksast tshelootööst 2 ja üheksast tööst keelpillikvartetile 2. Hiljem on ilmunud veel Elleri kaks viiulisonaati koos tekstoloogiliste kommentaaridega, 1982 ja 1984 kaks köidet Elleri viiuliteoseid; seega on praktiliselt kogu helilooja viiulilooming trükitud. Samuti on kavas tema klaveriteoste väljaandmine. Ilmunud on veel sümfooniline süit 1 ja 3. sümfoonia, sümfooniline poeem „Viirastused" ja sümfooniline pilt „Videvik".

Helilooja juubeliks sai valmis põhjalik personaalbibliograafia, fotoalbum „Heino Eller oma aja peeglis" ja mõningaid helisalvestusi. Sajandi täitumist peetakse sobivaks ajaks kokkuvõtete tegemiseks eesti klassiku ees, kes oma tegevusega on andnud näo 20. sajandi eesti muusika edasisele arengule.

Dr. Arthur Puksovi fond EÜS-i juures

1987. a. laureaatideks on dr. Gertrud Westermann Lääne-Saksamaalt ja bibliotekaar Mai Raud Rootsist.

Dr. G. Westermanni on autasustatud 1,500 Kanada dollariga tema uurimistöö eest teosele „Baltische historisches Ortslexikon, Teil I, Estland", Köln-Wien: Böhlau Verlag, 1985,702 lk. Leksikoni on koondatud kümnete aastate jooksul tehtud töö tulemused, eeskujuliku täpsusega maakondade, kihelkondade, külade, linnade, mõisate, losside, ka saarte, lahtede, jõgede, järvede, sadamate, muistsete linnuste, mõningate suuremate talude j.t. nimed koos lühikeste andmetega nende geograafia ning ajaloo kohta, alustades tähestikuliselt Aadami külaga Tartumaal ja lõpetades Zoppa (Tsopa) külaga Võrumaal. Töö põhineb trükis ilmunud allikate (alates juba Henriku liivimaa Kroonika ja Taani Hindamisraamatuga) ja paljude kaartide (Mercator 1627 kuni Tammekann 1972) kasutamisele.

Kaasaja seisukohast on leksikon veel eriti tähtis selle poolest, et praegune okupatsioonivõim on süstemaatselt muutnud ja asendanud meie maa endisi ajaloolisi haldusühikuid ja ka nende nimesid.

Fil. lic. Mai Rauda on autasustatud samuti 1,500 Kanada dollariga järgmiste uurimuste eest: a) „Meisterstücke der Revaler Goldschmiede" (E. Teaduslik Selts Rootsis Aastaraamat IX, Stockholm, 1985, lk. 45—82; b) „Svenska silversmeder i Tallinn" (Svio-Estonica XVII, Lund, 1964) ja c) „Das Revaler Barocksilber", (Beiträge zu einer balt Kunstgeschite, Bad Homburg).

Mai Raud on kujunenud parimaks Rootsi Läänemereprovintside baroki-ajastu hõbeseppade tööde tundjaks ja ka tutvustajaks; tema avaldatud artiklid põhinevad soliidsele arhiivmaterjalide tundmisele ja on mõeldud rahvusvahelisele lugejaskonnale. Sealjuures seatakse nende artiklite läbi ka kogu Rootsi ajastu Eesti- ja Liivimaal uudssse ja huvipakkuvasse külgvalgusesse.

Dr. Puksovi testamendi kohaselt on Fondi ülesandeks anda auhingu uute teaduslike uurimuste eest, mis käsitlevad eesti ajalugu enne aastat 1721. Fondi zhürii koosseisu kuuluvad prof.dr. Hain Rebas (Kieli ülikool Saksamaal), dr. Vello Helk (Taani riigiarhivaar) ja prof. dr. Peep P. Rebane (Pennsylvania ülikool USA-s). Ettepanekuid 1988. a. auhindadeks tuleb saata 3. oktoobriks s.a. aadressil: Prof. Dr. H. Rebas, Olshausenstr. 40-60, Universität Kiel, 2300 Kiel 1, West Germany; muudes Fondi küsimustes pöörduda Fondi Valitsuse esimehe prof. dr. Karl Aun'a poole, 46 Rose Ave., Toronto, Ont., M4X 1N9, Canada. Auhinnad tehakse teatavaks EÜS-i aastapäeval aprilli alguses.

Ilona Laaman REE laureaat 1987

Jaanuari lõpul määras Rootsi Eestlaste Esinduse (REE) kultuuriauhinna zhürii, koosseisus Arvo Mägi, näitlejatar Epp Lohk, kirjandusteadlane Paul Laan, prof. Hans Kauri ja alaline sekretär Mai Raud keskuse 1987. aasta kultuuriauhinna laureaadiks Uppsalas elava eesti poetessi Ilona Laamani.

Zhürii motivatsioonis öeldakse: „Neli luuletuskogu avaldanud Ilona Laamani värsid omavad originaalse palge ja kommenteerivad aktuaalseid elunähtusi individuaalsest aspektist. Luuletaja põhihoiak on irooniline ja skeptiline, ent selle taga peitub tugev kiindumus inimlike elutingimuste kaitsmiseks. Intellektuaalse fassaadi taga on palju tundehellust, elunäitelava väikeste ja allasurututе vastu. Näiliselt lihtsa struktuuriga värsid on täis mitmel pinnal vibreerivat rahutust ja pinget. Luuletused on tihti epigrammi vormis üles ehitatud, need lõpevad sageli üllatuslike aforismidega."

Ilona Laaman sündis 10. märtsil 1934 Tallinnas ajakirjaniku Eduard Laamani ja tema abikaasa Tatjana, neiuna Poska (Jaan Poska tütar) tütrena. Tallinnas pooleli jäänud koolikäigu lõpetas ta 1953. a. rootsis üliõpilaseksamiga, misjärele õppis edasi Uppsala ülikoolis, kus ta saavutas fil. kand. kraadi. Temalt on ilmunud luuletuskogud „Mis need sipelgad ka ära ei ole" (Toronto 1970), „Süda vaatab kiikriga" (Lund 1974), „Üks üsna kerge haigus" (Toronto 1980) ja „Nii on see inimeseks olemine" (Stokholm 1984).

Ristsõna nr. 1358

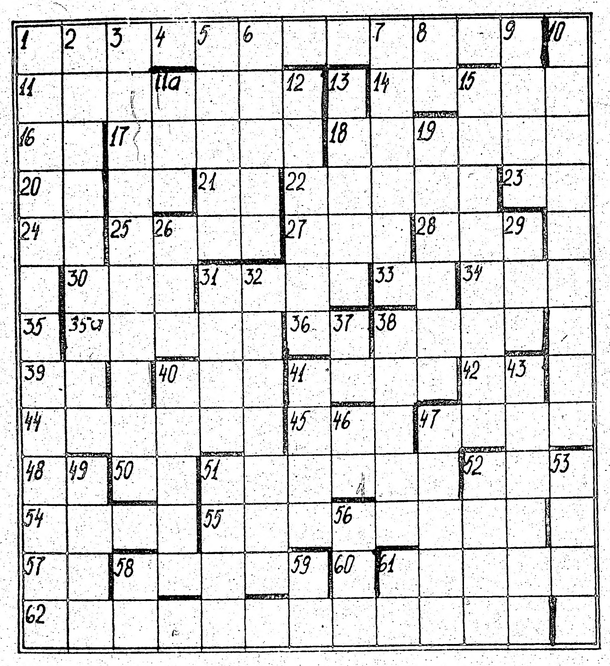

PÕIKREAD: 1. Riigipööre, 11. „Seiklus" magades, 14. Gaas, element, 16. Välja — rootsi keeles, 17. Naha sees, 18. Agu Lüüdiku endine eesnimi, 20. Sina —ühes võõrkeeles, 21. Artikkel hispaania keeles, 22. Silma vikerkest, 23. Titaaniumi sümbol, 24. On — ühes võõrkeeles, 25. Saar Vahemeres, 27. Kinnitusvahend, 28. Mitte midagi — inglise keeles, 30. Jaapani riigimees minevikus, 31. Kutsar, 33. Kaksikkonsonant, 34. . . . King Cole, 35.a. Pane, paiguta, 36. Seleeni sümbol, 38. Toetav ese, 39. Osmiumi sümbol, 40. Merelind, 41. Nimekas Kanada poliitik lähemas minevikus, 42. Eessõna saksa keeles, 44. Eesti ooperilaulja, eesnime esitäht ja nimi, 45. Haava jälg, 47. Linn Etioopias, 48. Samaariumi sümbol, 50. Sinu, 51. Aedvili, 52. Naisenimi, 54. Tundemeel, 55. Imetlust avaldama, 57. Lehekülg — lüh., 58. Mitte must, 61. Laialt levinud inglise perekonnanimi, 62. . . . mu lind — ühe tuntud hällilaulu algsõnad.

PÜSTREAD: 1. Eesti kergejõustiku tippmehi aastatel enne II maailmasõda, eesnimi ja nimi, 2. Mõnest ideest või tegevusest vaimustatud isik, 3. Selles linnas asub kuulus doozhide palee, 5. Vorm sõnast minema, 6. Eesti teater, 7. Nimekas prantsuse 19. saj. maalikunstnik, 9. Helimärk, 10. Onnistust andma, 11.a. Isiklik asesõna, 12. Virkus, töökus, 13. Terastross, 15. Otsimised, 19. Mõiste grammatikas, 26. Vorm sõnast lugema, 29. Tänavate nimi Eestis, 31. . . . vastu — E. Vilde teos, 32. Suutma, 37. Kaksikvokaal, 38. Isiklik asesõna, käändes, 40. Meeletu, mõistusetu, 41. Põletav — söövitav aine, 43. Segavereline, 46. Omaaegne raadioleht Eestis, 47. Koha, paiga, 49. Populaarne „hiir", 51. Kehaosa loomadel, 52. Mehenimi, 53. Pettus, 56. Tik-. . ., 59. Noot.

RISTSÕNA NR. 1357 LAHENDUS

PÕIKREAD: 4. Paide, 7. Samoa, 9. Leitu, 11. Salk, 12. Eksi, 13. Otri, 14. Arssin, 16. Craxi, 17. Alus, 18. Sinep, 20. Vita, 23. Aniis, 26. Arnold, 29. Mäss, 30. Asta, 31. Aina, 32. Naera, 33. Rinne, 34. Amuur.

PÜSTREAD: 1. Paak, 2. Adler, 3. pasta, 4. Poliis, 5. EEKS, 6. Stiil, 8. Marx, 10. Issa, 13. Orgia, 14. Ahned, 15. Nugis, 19. Pamiir, 21. Traat, 22. Anse, 24. Nänn, 25. Isand, 27. Otra, 28. Laama, 31. Arus.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

HILLSIDE BAKERY
and Delicatessen

2851 Lawrence Ave. E.., 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik *Åke Saarinen*
Värsked saadused iga päev —
Kõik delikatessid saate meilt
Äri avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

INTRA Independent Travel Retailers Associated
Your Host Travel Agency (1986) Ltd.
EESTLASE REISIBÜROO
MIRIAM ISBERG ANDERSON, C.T.C.
President
Woodside Square Mall, 1571 Sandhurst Circle (McCowan & Finch)
Scarborough, Ontario, Canada M1V 1V2
416-298-2160
Avatud nädala sees 9:30—9:30
laupäeval 9:30—5:30
INDIVIDUAAL- JA GRUPIREISID ÜLE MAAILMA

Pildil Vancouveri Peetri koguduse juhatus ja nõukogu. Vasakult: esimene rida: Rudolf Olljum, õp. Thomas Vaga, Tarmo Viitre (esimees). Teine rida: Laine Viitre, Anne Dreyer, Johan Randsalu, Hilda Joasalu, Erika Heinrichson, Antonina Schmuul. Kolmas rida: Väino Veemees, Viljam Värtina, Paul Piir, Edmond Soide. Puuduvad: Katrin ja Maldus Marits, Arnold Napp.

Vancouveri Peetri koguduse peakoosolek

Siin on nüüd organisatsioonide peakoosolekute pidamise aeg. Vancouveri Peetri kogudus pidas oma täiskogu koosoleku 25. jaan. Vähe üle 60 liikme oli koos. Kõik, kes kirikus käivad, ei ole huvitatud kiriku organisatsioonist ja tööst ning nii jääb kirikulistest vaid kaks kolmandikku koosolekule, teised lähevad ära.

Aruannetest selgus, et möödunud tegevusaasta on kõigiti korda läinud. Õp. Thomas Vaga statistikat vaadates on kirikuliste üldarv vähenenud 500 osavõtja võrra. Keskmine kirikuliste arv pühapäeviti on olnud 113 inimest. — Leeritatud sai 4 noort ja ristitud 5 last. Maetud 11 koguduse liiget.

Majanduse- ja kassa-aruanded võeti vastu ja 1987. a. eelarve kinnitati $77.400.— tasakaalus. Õpetaja palk jäeti endiseks. 15 liikmelisest nõukogust lahkusid omal soovil kauaaegne laekur Irene Olljum ja maj.sekr. abi Lydia Naano, ning laekuri abi Paul Sander.

Uues juhatuses on: Tarmo Viitre esimees, Rudolf Olljum ja Maldus Marits abid. Hilda Joasalu kirjatoimetaja, Väino Veemees ja Erika Heinrichson abid. Viljam Värtina laekur. Antonina Schmuul ja Arnold Napp abid. Anne Drever majandussekretär ja Katrin Marits abi. Paul Piir noortetöö, Johan Randsalu misjonitöö, laine Viitre Naisring. Edmund Soide varahoidja.

„Õnnista ja hoia" lauluga lõppes peaaegu 2 tundi kestnud koosolek.

H. J.

Vancouveri uudiseid

Vancouveri Eesti Kirikufond on organisatsioon, mis haldab Vancouveris eesti kiriku maja. Maja asub 49. ave. ja Oak tänava nurgal. Uksel on „Meie Kodu". Selles majas tegutsevad kaks kogudust: Vancouveri Peetri kogudus ja Apostliku Õigeusu kogudus. Eesti Selts oma allorganisatsioonidega: (Eesti Täienduskool, näitering, laulukoor, rahvatantsijad, võimlejad, Käsitööring ja raamatukogu), Pensionäride ühing, Vancouveri Eesti Segakoor ja L.E.P. Need on Kirikufondi n.n. üürnikud. Isiklikke liikmeid oli Fondil 300 inimest, kes maksid $5.— liikmemaksu aastas.

Kirikufond pidas oma peakoosoleku 1. veebr. s.a. Aruannetest selgus, et sissetulekud möödunud aastal on olnud igati rahuldavad. Peale üüride ja liikmemaksude on sissetulekuid olnud ka eriannetustest. Kauaaegse majaema Anna-Marie Põllu, ema ja ämma mälestuseks annetasid Vic ja Mai Remmelg suurema summa. Rahvusliku- ja abistamistööde toetamiseks ja üldiseks korrashoiuks oli tehtud annetusi Fondile.

EXPO 86 raames kaunistati „Meie Kodu" esiõue kahe kõrge lipuvardaga, millel lehvisid Kanada ja Eesti lipud kuni EXPO 86 lõpuni. Käesoleval aastal heisatakse lipud 1. juunil.

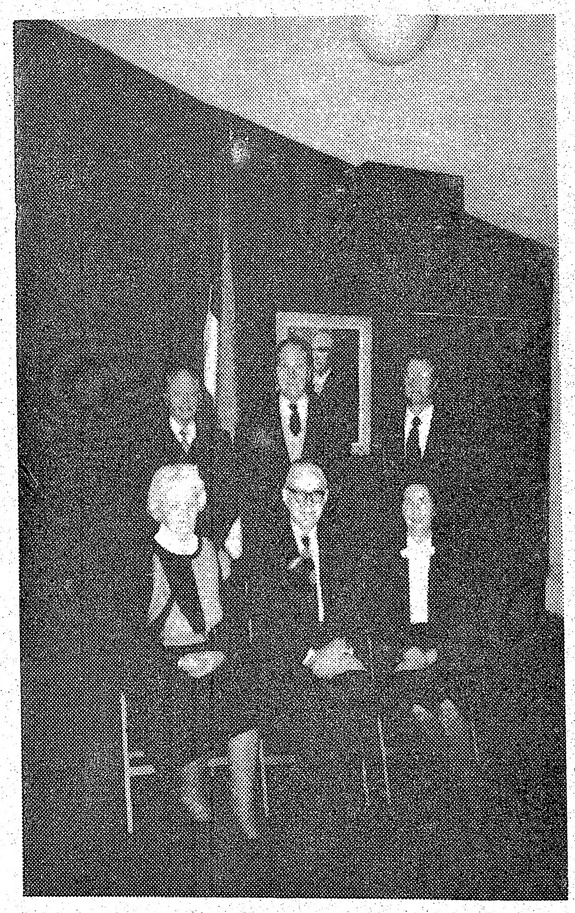

Vancouveri Eesti Kirikufondi juhatus 1987. Ees vas. Hilda Joasalu, Johan Eilau, Laine Nääb. Taga vas. Johan Randsalu, Rudolf Olljum — esimees, Eino Varkki.

Maja katuse uuendamine võeti käesoleva aasta programmi. Selle jaoks on vastavad summad kassas juba olemas.

Valimised andsid Fondi nõukogusse kaks „järgmise generatsiooni meest" — Toomas Vesik ja Vello Püss ning selle maja juures palju tööd teinud Edmond Soide.

Minu kauaaegne pinginaaber ja m
Endla Mud
* 22. oktoobril 191
† 10. jaanuaril 1987
Vaikses leinas
RONNY KANTS
Tallinna Linna I
Gümnaasiumi X
Lender'i Lasteae

EESTI ALUMIINIU
Nüüd saadaval uued EUR
THERMO-A
kolmes värvis 2- ja 3-k
Tasuta hindamine: Helistage: t
kodus 769-0
OSSO Investm
10335 Keele St., Maple,

RATAS
219 DANFO
TORONTO,
465-6251
Täidame täpselt igat liiki prilli-retse
Suur valik lasteraame, spordi kaitse
päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alat
Hinnaalandus kaasma
Täidame ka kodumaiseid retsepte j

OLD MILL
7 RIVERVIEW GARDE
(1 plokk läänepool Jane'i
TEL. 769-9
DAAMIDELE ja HÄRRA
TELLIMISTE

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS
Aadress: ARCADE BUILDI
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän.
Queen'ist lõunapool) Postiaadress:
Mall", Toronto M
Rikkalikus valikus imporditud lõng
lu rätiku lõng. Linaseid materjale
SKANDINAAVIAST HUVITAVA
TÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpe
tage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.

GARDENIA FL
5165 YONG
WILLOWDAL
M2N 5P
733-4515 73
Teleflora
• Park Home Subway juures (avatakse
• Kojuviimine Suur-Torontos ja üle maa
• Aktsepteeritakse krediit-kaarte
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, ME
PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.

Minu kauaaegne pinginaaber ja meie kallis kooliõde

Endla Muda Saar

* 22. oktoobril 1918 Virumaal
† 10. jaanuaril 1987 New Yorgis

Vaikses leinas

RONNY KANTS
Tallinna Linna I Tütarlaste
Gümnaasiumi XX lend
Lender'i Lasteaednike Seminari II lend

ARMAST EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

Annette Ojasoo'd

neiuna LUUBERG

sündinud 11. märtsil 1890 Pärnumaal
surnud 9. aprillil 1987 Järvamaal

mälestavad sügavas leinas

poeg KARL abikaasaga
ENN, EVE ja LEIKI perekondadega
SUGULASED Eestis

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Nüüd saadaval uued EUROOPA-STIILIS
THERMO-AKNAD
kolmes värvis 2- ja 3-kordse klaasiga
Tasuta hindamine. **Helistage: töökoja tel. 832-2238**
kodus 769-0932
OSSO Investments Inc.
10335 Keele St., Maple, Ontario L0J 1E0

Sündmuste kalender

- *Neljapäeval, 16. aprillil kell 8 õ. Humber College'i teatrisaalis Armas Maiste klaverikontsert.*
- *Reedel, 24. aprillil kell 20.00 Tartu College'is AK ,,Mai vastuvõtt metsas".*
- *Reedel, 24. aprillil kell 19.00 Eesti Ohvitseridekogu Kanadas perekondlik koosviibimine, Royal Military Institute.*
- *Pühapäeval, 24. mail kell 14.00 Eesti Majas Eesti Skautide Malev Kanadas korraldusel SUUR-KOONDUS 75.*
- *Laupäeval, 25. aprillil kell 19.00 hotellis INN ON THE PARK Eesti Majandusklubi kevadball.*
- *Pühapäeval, 26. aprillil kell 4 p.l. Balti Naiste Nõukogu Kanadas 35. aastapäev, 1021 College St.*
- *Pühapäeval, 26. aprillil kell 4 p.l. Castle Frank keskkooli aulas Toronto Eesti Segakoori 35. aastapäeva-kontsert.*

Armast

Alfred Nieländer'it

mälestavad leinas

LIISA HESS
PIA ja KRISTOFFER HESS perega
RIINA ja ALLAN HESS perega
EHA ja MARKUS HESS perega
LIA ja ERIK HESS perega
PILLE ja GERHARD HESS

Mälestame kallist sõpra

Vaiki Reiman'i

JOHANNES ja FRIEDA VIHMA perekonnaga

Kallist sugulast ja kauaaegset sõpra

Vaiki Reiman'i

mälestavad kurbuses
HELJO PULDRE
ERIC PULDRE
IDA TÕIGAST
VICTOR ja LYA SILD

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1. tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: **137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5**
Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

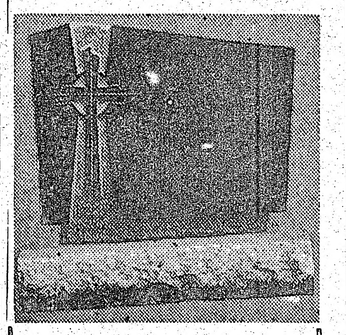

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

GARDENIA FLOWERS & GIFTS
5165 YONGE ST
WILLOWDALE, ONT.
M2N 5P5
733-4515 733-4516
Teleflora
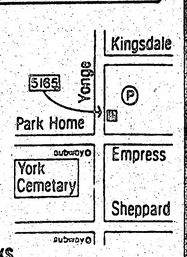

- Park Home Subway juures (avatakse mais 1987)
- Kojuviimine Suur-Torontos ja üle maailma
- Aktsepteeritakse krediit-kaarte

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA. Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

AINUKE EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD
Lillede koju viimine.

Teadaanne

Tallinna Linna Tütarlaste Kommertsgümnaasiumi vilistlaste koosviibimine toimub pühap., 26. apr. kell 3 p.l. 33 Elmhurst Ave. (Yonge & Sheppard) Willowdale. Palume registreerida hiljemalt 21. apr. tel. 226-6128, Aino Laanes.

MÄLESTAME LEINAS ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

Vaiki Reiman'i

neiuna ROOSI

ja avaldame kaastunnet õe HILJALE

perekonnad

RINNE
JAAGO
mammi SAMOSON

OOTAMATULT LAHKUS MEIE ARMAS SÕBER

Vaiki Reiman

Mälestavad leinas

ORVI, JUHAN ja ALLAN MOKS
ELLA ja VALDEK OJASSON
LINDA ja ENDEL PEDEMAN

Puhka rahus!

ARMAST

Alfred Perle't

mälestavad kurbuses

ALICE SAAGE
LEO SOO

LAHKUS ARMAS ABIKAASA, VEND JA ONU

Alfred Perle

Sündinud 26. detsembril 1920 Võrus
Surnud 10. aprillil 1987 Newmarketis

Leinavad kurbuses

abikaasa GERTRUD
õde AIDE Eestis
VENNALAPSED perekondadega Eestis

Puhka rahus!

R. S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

Mälestame leinas oma hääd naabrit ja parimat sõpra

Alfred Perle't

Kaastunnet avaldades KERSTILE

SALME ja AUGUST TUVIKENE
HELLA, MATTI ja MARK TUVIKENE

Mälestan armast lahkunud

Alfred Perle't

Südamlik kaastunne abikaasale

A. KARUKS

Leiname armast perekonnasõpra

Alfred Perle't

Sügav kaastunne abikaasa GERTRUDILE

EDUARD ja LEHTE-ÕIE ROOMETS

Mälestame kurbuses ületee naabrit ja sõpra

Alfred Perle't

ja avaldame kaastunnet abikaasale

EDUARD TAMMSAAR
JAAN ja SILVI
VILLI ja ASTA
MAIK ja SUSANNE
ERIK ja PAUL
ALBERT MEDRI abikaasaga

Armast sõpra

Alfred Nieländer'it

mälestab

HUGO ALLISMA abikaasaga

Kauaaegset sõpra

Vaiki Reiman'i

mälestavad

ALLY PRUNSFELDT
ELLA ja JÜRI JURNAS

Puhka rahus!

OOTAMA

S[illegible]r on hing,
kes suudab naeratada,
— kui tal on valus! . . .

ARMAST

Vaiki

ARM

Puhka rahus!

KAUA

Eestlaste poolt eelistatud ja tradit

MATUSEN

Matusemaja on üle 115. aasta te
tot sama perekonna poolt väljaku
Moderniseeritud avarad ruumid,
küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas tee

ROSAR-MO
FUNERAL HO

T. L. MORRISON —

467 Sherbourne St., Toro
Telefon 924

OOTAMATULT LAHKUS ARMASTATUD

Kaja Kent

neiuna KIVI
sündinud 14. juunil 1921 Tartus
surnud 27. märtsil 1987 Thunder Bay's

Mälestavad kurvas leinas

Suur on hing,
kes suudab naeratada,
— kui tal on valus! . . .

abikaasa HEINO KENT (Kulasalu)
poeg PETER

ARMAST

Vaiki Roosi-Reiman'i

mälestavad leinas

Viljandi Eesti Haridusseltsi Gümnaasiumi
õpilased ja õpetajad

ARMAST ÕDE

Vaiki Reiman'i

sündinud 6. jaanuaril 1922 Viljandis
surnud 11. aprillil 1987 Torontos

mälestab sügavas kurbuses

õde HILJA TÕIGAST

Puhka rahus!

KAUAAEGSET SÕPRA

Alfred Perle't

mälestavad kurbuses

AKSEL ja ERIKA KÜÜTS
ristipoeg ALAR

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc.,LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 korda
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Uus aadress: BELL, TEMPLE,
SUITE 1401, 7 KING ST. E.
TORONTO, ONT. M5C 1A6
TEL. 365-1442

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA
Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.
Väärikas teenimine
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler. Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav läänepool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2
Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 16. aprillil 1987 — Thursday, April 16, 1987

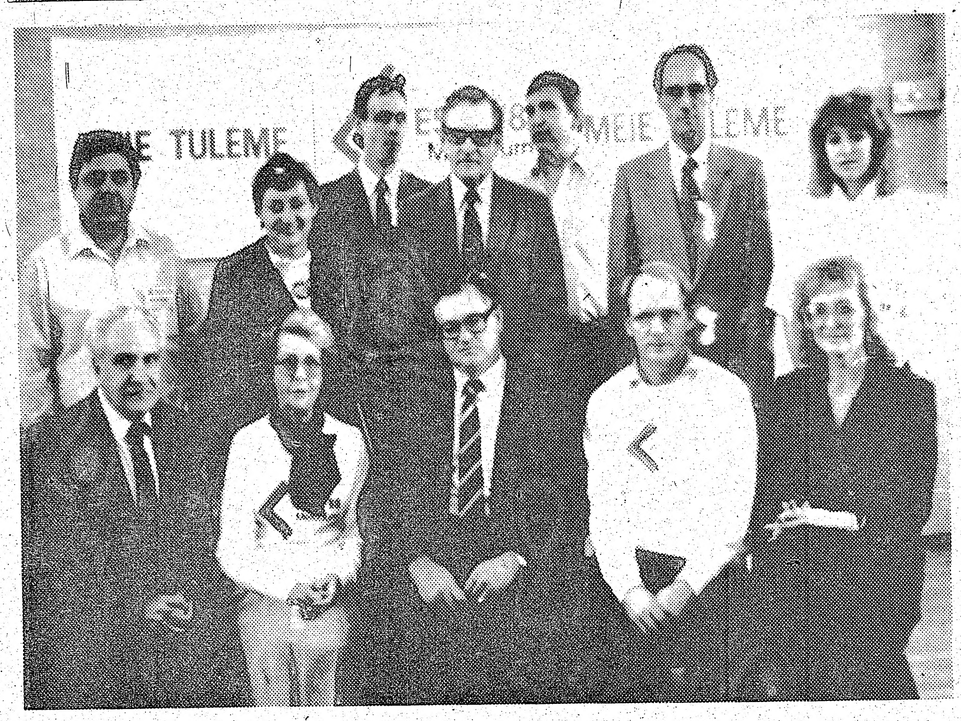

ESTO 88 Ülemaailmsete Eesti Päevade toimkond Toronto Eesti Majas. Esireas vasakult — Toomas Metsala, Juta Mõisa, Evald Mõisa, Sven Türno, Livia Holmberg. Tagareas: Ruho Paluoja, Maire Lainevool, Stephen Martin, Valdeko Novek, Mihkel Salusoo, Cindy Härm. Foto: T. Säägi.

Elav „Esto 88" informatsioonikoosolek

Laupäeval, 11. aprillil toimus Toronto Eesti Majas Esto 88 Kanada Komitee korraldusel informatsiooni-koosolek ülemaailmsete Eesti Päevade ettevalmistuse kohta. Selleks olid Austraaliast kohale tulnud hr. Evald Mõisa abikaasa Jutaga ja hr. Sven Türno. Evald Mõisa on Austraalia „Esto 88" esimees, kuna Sven Türmo on vahendajaks Melbourne'is.

Eesti Maja keskmine saal oli ääreni rahvast täis. Kuulati hoolega, mida Austraalia inimestel oli rääkida. Hr. Mõisa valgustas rahvast asetleidvate ürituste kohta, ja mida nad Austraalias võivad oodata. Sven Türno näitas Austraalia kliima, loomade ja olustiku kohta slaide. Vastati paljudele küsimustele — ka pr. Mõisa võttis selgitavalt sõna, rääkides eestlaste tegevusest Austraalias.

Pr. Mõisal on oma eestikeelne raadiosaade Austraalias.

Sõna sai ka reisibüroo „Pacesetter Travel" manedzher Stephen Martin, kes Kanada osas grupireise korraldab. Kui keegi soovib kõrvalreise teha, palutakse astuda ühendusse ülalnimetatud reisibürooga, 40 Wellington St. E. Toronto M5E 1C7, telefon 863-4710. Anti ka üle kingitusi — Toomas Metsala ja Kaius Meipoom said bumerangi, Robert Kreem Esto särgi. Komitee esimees Toomas Metsala ja Austraalia esindajad ütlesid tervitussõnad.

Siit läheb Austraalia esindajate reis edasi USA-sse, kus neil on ette nähtud koosolek Connecticut'is, Baltimores ja New Yorgis.

Nagu oleme oma ajalehes juba varem kirjutanud, kestavad Melbournes toimuvad Ülemaailmsed Eesti Päevad 28. detsembrist 1988 kuni 4. jaanuarini 1989.

Informatsiooniks reisi kohta helistada Torontos: Toomas Metsala, 493-7853, Livia Holmberg 233-6482, Kaius Meipoom, 769-7503; Hamiltonis: Härnald Toomsalu, 529-3760, Montrealis: Richard Leitham 631-9331, Ottawas: Tormi Heinmaa, 829-8634, Vancouveris: Harri Muld, 434-1466. Registreerimise esimene sissemaks on $300.00. Hinnad on endised — väljalend 27. novembril piiramatu arvu vahepeatustega, $1.425.00; väljalend 18. dets. — kolm vahepeatust — $1.725-.00; väljalend 25. dets.— kolm vahepeatust — 1.725.00. Hindadele lisanduvad lennuvälja maksud. Kui küllaldaselt reisijaid kokku saadakse, võivad hinnad langeda.

Ühistegevus eesti rahva teenistuses

(Algus lk. 1)

Kõneleja andis kokkuvõtliku ülevaate ka kõigist Eestis rakendatud ühistegevuse vormidest ja üksikaladest. Ta rääkis tootjate ühistegevusest, ning ühistegevusest piimanduse, karjade kontrolli, lihatööstuse, munakaubanduse, aedvilja turustamise, põllutööriistade ja masinate muretsemise ning teistel aladel. Lõpuks andis ta pildi Eestis tegutsenud suuremast ühistegelikust ettevõttest — Eesti Tarvitajate ühisusest, (ETK), mis asutati 1917. aastal kaupade ostmise keskasutusena, kuid mis laiendas hiljem oma tegevust ka mitmesuguste kaupade tootmisele oma tööstuste rajamisega. ETK-le tekkisid üle kogu maa oma harukauplused ning nende juhtimiseks vajaliku personali ettevalmistamiseks asutati Ühistegevuskool.

Ühistegevuse keskse juhtimise asutusena tegutses meil Ühistegevuskoda, mille liikmeskonda kuulusid ligemale 3000 ettevõtet. Ühistegevuskoja peasekretäriks Eestis oli Toronto Eesti Ühispanga juhatuse esimene esimees A. Ekbaum.

Järgmise referendi Toronto Eesti Ühispanga krediidikomitee liikme I. Nippak'u ettekande teemaks oli „85 aastat ühispanganduse algusest Eestis." Kõneleja mainis, et esimeseks eesti rahva oma ühispangaks oli Tartu Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus, mis rajati J. Tõnissoni eestvõttel ja algatusel 1902. aastal. Sellise ettevõtte järele oli suur vajadus, kuna eesti põllumehed vajasid talude ostmiseks laenu, samuti saadi nüüd majanduslikku abi põllutööriistade soetamiseks, maaparanduseks jne. Esimesele eesti ühispangale järgnesid teised pangad, mis olid abiks ka linnadesse siirdunud eestlastele oma elu alustamiseks ja majade muretsemiseks. Võib ütelda, et eesti ühispankade toetusel saavutas eesti rahvas oma majandusele aluse ja tugevuse. Vabariigi ajal mängisid ühispangad olulist osa majanduselus ning see tähtis ühispanga osa on jatkunud ka paguluses, kus Toronto Eesti Ühispank on jatkanud eesti rahvusgrupi tõhusal toetusel kodumaiseid traditsioone.

Toronto Eesti Ühispangast tänapäeval kõneles panga juhatuse liige P. Einola.

Ta meenutas panga ühe asutaja A. Ekbaumi sõnu, et meie oma rahaasutuse ülesandeks on koondada meie rahvuslikke varasid eesti ühiskonna hüvanguks. Ning panga tegevus näitab, et meie pank on osutunud oma 30 miljoni dollarilise äriseisuga kasulikuks mitte ainult panga liikmetele vaid kogu eesti ühiskonnale. P. Einola rõhutas eriti koostööd siinse Ühispangade Liiduga, mis loob tiheda koostöö teiste ühispankadega. Toronto Eesti Ühispanga liitumine laialdase rahamasinate süsteemiga, mis võimaldab paljusid pangaoperatsioone sooritada vastavate masinate abil, on ainult ajaküsimus. Kõneleja väitis, et nooremate generatsioonide huvi eesti ühiskonna ja selle eluavalduste vastu püsib ning seetõttu on ja jääb püsima ka vajadus eesti oma rahaasutuse järele.

Pärast õhtu ühistegevuse osa referaate järgnes kohalviibivate ühistegelaste austamine. Panga juhatuse esimees K. Randlaid kutsus rahva hulgast välja kümme ühistegelast — kuus meest ja neli naist —, kes andsid koosolejatele paari lausega ülevaate, millises ühistegelikus ettevõttes ja millisel töökohal nad Eestis olid töötanud. Ühistegevuse veterane tervitades avaldas K. Randlaid neile Toronto Eesti Ühispanga nimel tänu kodumaal tehtud suure töö eest ja kinnitas igaühele rinda valge nelgiõie.

Õhtu teisel poolel esines ettekandega N. Liidu jahist meie pärandustele adv. Tõnis Laar, kes mainis, et siinne vene saatkond Ottawas jälgib pingsalt nende isikute pärandite saatust, kelledel on lähemad sugulased raudeesriide taga. Venelastel on päranduste jahtimiseks palgatud oma advokaat ning tagasihoidlike arvestuste kohaselt läheb igal aastal 14—15 miljonit dollarit Balti riikidest ja Ukrainast pärit isikute varandusest pärast nende surma N. Liitu. T. Laar kinnitas, et pärandite järele on venelastel palju kergem kätt sirutada kui surma läbi lahkunud isik ei ole teinud testamenti ning tal on lähemad sugulased raudeesriide taga. Referent selgitas ka kõiki detaile, millega tuleb arvestada isegi testamendi tegemisel ja puudutas ka neid küsimusi, kuidas kõige kasulikum oleks pärandi summadest kodumaal elavaid pärijaid toetada.

Lõppsõna hubasele ja huvitavale õhtule ütles Toronto Eesti Ühispanga juhatuse abiesimees E. Kuris, kes tänas kõiki referente, ühistegevuse veterane ja õhtust osavõtjaid. Eriline tänu kuulus nendele kodumaalt tulnud ühistegelastele, kes Toronto Eesti Ühispanga asutasid.

Õhtu lõppes ühise keskusteluga Eesti Ühispanga poolt pakutud kohvi juures.

Teadaanne

Pühadejärgsel nädalal (aprill 20—25) ilmub ainult üks „Vaba Eestlane", 23. aprilli kuupäevaga. Toimetus ja talitus teisel pühal (20. apr.) suletud.

Toimetus

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17., 18. ja 19. aprillil
dr. J. Marley, tel. 921-7777

25. ja 26. aprillil
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

2. ja 3. mail
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

9. ja 10. mail
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

Teadaanne Hamiltoni kogudusele

Pühapäeval, 26. aprillil toimub jumalateenistus kell 11.00 hommikul. Pärast teenistust kõneleb arhitekt Guido Laikve võimalikust „Hamiltoni Eesti Kodu" püstitamisest. Kavatsusest huvitatuil kaasmaalastel, eriti pensionäridel, palume koosolekust osa võtta.

Andres Tork tagasi Peetri koguduse nõukogu esimeheks

Märtsi viimasel pühapäeval valitud EELK Peetri koguduse nõukogu pidas 7. aprillil oma esimese koosoleku. Päevakorras oli informatsiooni ja uue juhatuse ning komiteede esimeeste valimine.

Juhatuse valimisel valiti tagasi senine esimees Andres Tork. Juhatusse jäid senised liikmed peale ühe. Nii on Peetri koguduse juhatuse koosseisus nüüd E. Kaasik, O. Müllerbeck, A. Koppel, J. Kruus, L. Valter, W. Noolandi, E. Roiser, P. Kalju, K. Jõksi, Nelly Lind, uute liikmena Madis Kreem ja Adelaide Kriisa majaemana. Juhatus jagas ametid nõukogu koosolekule järgnenud juhatuskoosolekul.

Reviskomisjoni valiti K. Irs, J. Soosaar, E. Järvi, V. Lillakas ja Kadi Käis.

Kristliku kasvatuse komitee esimeheks E. Kaasik, ehituskomitee — G. Juuse, hoonete hooldamise komitee — E. Roiser, ajakirjanduse (informatsiooni) komitee — H. Oja, liikmeskonna komitee — Lea Svenningson, tuluõhtute komitee — Nelly Lind, raamatulaua korraldamine — Linda Lillakas, näitemüügi komitee — K. Jõks ja arhiivikomitee — K. Kaur.

Tuluõhtute korraldamise komitee esinaine Nelly Lind juhtis tähelepanu koguduse segaeeskavaga tuluõhtule, mis peetakse laupäeval, 2. mail kell 6 õhtul ja kutsus liikmeid abilisteks.

Dr. EVA PAOMEES

teatab uue hambaarsti kabineti avamisest,
600 Sherbourne St. Ste. 815. — Tel. 923-4999
Võtab endiselt vastu patsiente **2 Carey Rd. — Tel. 483-2558**